

EUROPEISKA UNIONENS
DOMSTOL

Årsrapport
2022

Årsöversikt

Europeiska unionens domstol är garanten för skydd av unionsrätten

Europeiska unionens domstol är en av EU:s sju institutioner.

Domstolen är EU:s dömande institution och har till uppgift att säkerställa att unionsrätten följs och samtidigt se till att fördragen tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt. Den kontrollerar även lagenligheten av de rättsakter som antas av unionens institutioner, organ och byråer.

Domstolen bidrar till att bevara EU:s värden och verkar för att stärka den europeiska integrationen genom sin rättspraxis.

Europeiska unionens domstol består av två instanser: domstolen och tribunalen.

Årsrapport 2022

Årsöversikt

Innehåll

●	Förord av domstolens ordförande	4
1	År 2022 i ett nötskal	9
	A Året i bilder	10
	B Året i siffror	20
	Institutionen år 2022	20
	Verksamhetsåret (domstolen och tribunalen)	21
	Språktjänsten	22
2	Den dömande verksamheten	25
	A Domstolen år 2022	26
	Domstolens verksamhet och utveckling.....	26
	Domstolens ledamöter.....	32
	B Tribunalen år 2022	36
	Tribunalens verksamhet och utveckling.....	36
	Utvecklingstrender i rättspraxis	40
	Tribunalens ledamöter.....	42
	C Rättspraxis från 2022	46
	I fokus Förordningen om att rättsstatsprincipen måste iaktas för att EU-medel ska utbetalas är giltig	46
	I fokus Talerätt för miljöskyddsorganisationer	50
	I fokus Rätten att bli bortglömd ställs mot informationsfriheten.....	52
	I fokus Kriget i Ukraina: förbud för pro-ryska medier att sända innehåll och yttrandefriheten	56
	I fokus Google påförs rekordböter på 4,125 miljarder euro för att ha infört restriktioner för tillverkare av Android-mobiler	58
	Tillbakablick på årets viktigaste domar	60

3	70 år i medborgarnas och den rättsstatliga unionens tjänst	91
	A Domstolens verksamhet år 2022	92
	B Minnesvärda händelser under året	96
	Europeiska unionens domstol 70 år: återblickar från jubileumsåret	96
	Bâtisseurs d'Europe: ungdomar i centrum på domstolen	98
	Streamade förhandlingar: domstolen tar ytterligare ett steg för att närma sig medborgarna	99
	Teaterföreställning i domstolens stora förhandlingssal	102
	C Kontakter med allmänheten	104
4	En miljömedveten institution	109
5	Framtidsvisioner	113
6	Håll dig uppdaterad!	117

Koen Lenaerts

Ordförande för Europeiska unionens domstol

År 2022 firade Europeiska unionens domstol sitt 70-årsjubileum. I samband härmed fick institutionens årsrapport ett nytt utseende. Kvalitén har på intet sätt förändrats men formatet har ändrats och blivit mer kort och koncist. Årsöversikten ger just en översikt över de huvudsakliga utvecklingstendenser som kan skönjas inom institutionen och dess rättspraxis. Stilen är mera direkt och tillgänglig för den stora allmänheten.

Den tidsperiod som årsöversikten omfattar kännetecknas av att institutionen återgick till normal verksamhet. Detta skedde efter två komplicerade år föranledda av hälsokrisen i samband med Covid-19-pandemin. De tekniska hjälpmedel som infördes under denna kris har verkligen blivit en del av vår dagliga arbetsmiljö. Det har ändå varit viktigt att ge institutionen nytt liv genom återupptagna möjligheter till spontana samtal och diskussioner på plats, vilket är avgörande för att de båda instansernas arbete ska bli effektivt.

Högtidlighållandet av EU-domstolens 70-årsjubileum har haft "En rättskipning nära medborgarna" som tema och har utmärkts av en rad händelser och evenemang. Bland dessa kan nämnas en särskild dag med öppet hus som anordnades den 8 oktober 2022, det särskilda domarmötet som hölls den 4–6 december 2022 och som kulminerade i en högtidlig sammankomst som gästades av Hans Kungliga Höghet Storhertigen av Luxemburg och höga representanter för europeiska institutioner, luxemburgska myndigheter, domstolsvärlden och den diplomatiska kåren, publicering av en festskrift, den luxemburgska postens utgivning av ett särskilt frimärke,

visning av en film om domstolens historia, och även beslutet att ge institutionens byggnader nya namn efter framstående personer i rättshistorien.

År 2022 var det år då domstolen fyllde 70 år men även ett jubileumsår för viktiga milstolpar i byggandet av Europa: 30-årsdagen av Maastrichtfördraget, som för första gången uttryckligen hänvisade till demokratiska värderingar i Europeiska unionens grundtexter, däribland rättsstatsprincipen. Under året inföll även 25-årsdagen av Amsterdamfördraget, som utvidgade "gemenskapsmetoden" – i synnerhet domstolens behörighet – till att omfatta området med frihet, säkerhet och rättvisa. 20-årsdagen av införandet av euron var ytterligare en minnesdag som inföll under det gångna året.

Men alla dessa jubileer får inte dölja den bistra verklighet som vi lever i.

Hälsokrisen följdes i slutet av februari 2022 tyvärr av krigsutbrottet i Ukraina. Skrämmande bilder av offer och förstörelse som man hade önskat tillhörde en svunnen tid på den europeiska kontinenten. Dessa bilder har påmint oss om att fred och frihet är värden som, hur "självlara" de än må vara för dem som tjänar det europeiska projektet, inte är orubbliga landvinningar.

Europeiska unionens och dess institutioners legitimitet ifrågasätts regelbundet av EU-skeptiska och populistiska strömningar, så även de demokratiska värden som utgör själva grundvalen för hela det europeiska projektet. Den Europeiska unionen har, allteftersom fördragen har reviderats, fått nya behörighetsområden. Domstolen har i det sammanhanget allt oftare uppdraget att fatta rättsliga beslut i känsliga frågor. Oavsett om det rör sig om bevarande av de värden som är oskiljaktigt förknippade med rättsstatsprincipen, skydd för

miljön, bekämpande av diskriminering, skydd för privatlivet och personuppgifter, de digitala jättarnas iakttagande av konkurrensreglerna, konsumentskydd eller laglighetskontroll av de restriktiva åtgärder som antagits som en reaktion på allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och folkrätten, så berör domstolens och tribunalens avgöranden direkt de stora utmaningar som dagens samhälle står inför.

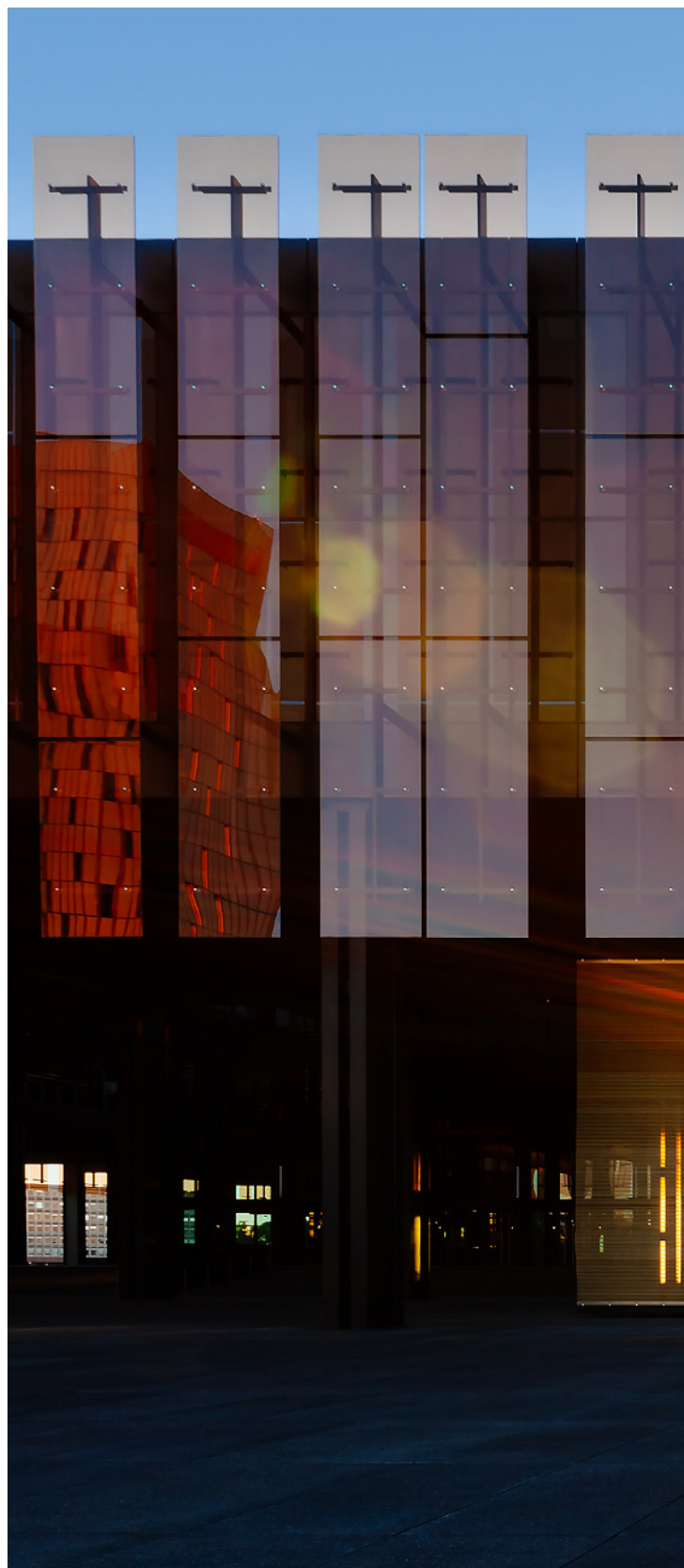
I den rådande geopolitiska kontexten angrips själva grundvalarna för våra demokratiska samhällen allt oftare. Effekterna av institutionens beslut kräver därför särskilda ansträngningar när det gäller kommunikation och pedagogiska insatser för att motverka förenklingar och "desinformation". Liknande ansträngningar krävs också för att se till att de lärdomar som kan dras av europeisk rättspraxis integreras på rätt sätt i de olika nationella rättssystemen.

På det statistiska planet är antalet mål som anhängiggjorts vid de två instanserna likvärdigt med antalet mål som anhängiggjordes föregående år (1 710 mål år 2022 jämfört med 1 720 mål år 2021). Antalet mål som avgjorts av domstolen respektive tribunalen är däremot något lägre (1 666 år 2022 jämfört med 1 723 år 2021). Den sammantagna effekten härav medför att antalet pågående mål ökat något (2 585 mål år 2022 jämfört med 2 541 mål år 2021).

Även om antalet mål som anhängiggjorts vid domstolen är något lägre än föregående år (806 mål år 2022 jämfört med 838 mål år 2021) är antalet fortsatt högt, i synnerhet när det kommer till begäran om förhandsavgörande. Ett allt större antal mål som kommer in till domstolen ger dessutom upphov till känsliga och komplicerade frågeställningar vilket kräver en djupare reflektion och således mer tid.

För att bevara sin förmåga att meddela avgöranden av hög kvalitet inom rimlig tid beslutade domstolen, den 30 november 2022, att utnyttja den möjlighet som ges i fördragen att framställa en begäran till unionslagstiftaren om att tribunalen ska ges behörighet att pröva mål om förhandsavgörande på vissa specifika områden, och att regelverket med krav på prövningstillstånd för att få överklaga tribunalens avgöranden ska utvidgas.

Jag vill ta tillfället i akt att framföra mitt varmaste tack till mina kollegor och hela personalstyrkan för det enastående arbete ni utfört under det gångna året; utan er hade det inte varit möjligt att uppnå de framstående resultat som vi sett under året.

A handwritten signature in blue ink, reading "K. Lenaert", with a long horizontal flourish extending to the right.

År 2022
i ett nötskal

1

A Året i bilder

Januari

70-årsjubileum för Europeiska unionens domstol

Domstolen inleder firandet av sitt 70-årsjubileum. Temat för alla evenemang under året är "En rättsskipning nära medborgarna". På plattformarna Mastodon och Twitter ser domstolen varje vecka tillbaka på de viktigaste händelserna under de senaste 70 åren av sin existens. #CJUEen70jours #CJEUin70days

Mars

Elektronisk underskrift införs

Som ett led i digitaliseringen av förfarandet används kvalificerade elektroniska underskrifter för att underteckna tribunalens domar och beslut.

Talan väcks i målet *RT France/rådet*

Mot bakgrund av kriget i Ukraina och de sanktioner som Europeiska unionens råd antagit gentemot Ryssland bestrider TV-kanalen RT France inför tribunalen det sändningsförbud som den har ålagts ([T-125/22](#)).

April

Talan väcks i målet

Hamoudi/Frontex

En syrisk medborgare kräver skadestånd av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) till följd av byråns olagliga agerande i samband med "push-back"-operationen i Egeiska havet den 28 och 29 april 2020 ([T-136/22](#)).

Talan väcks i målen

Polen/kommissionen

Polen angriper vid tribunalen kommissionens beslut att driva in det vite på 500 000 euro per dag som domstolen har beslutat om ([C-121/21 R](#)) i målet om brunkolsutvinning i Turów-gruvorna ([T-200/22](#) och [T-314/22](#)).

Domstolens förhandlingar

sänds via "streaming"

Domstolen inför ett system för webbstreaming av muntliga förhandlingar, avkunnande av domar och uppläsning av förslag till avgöranden för att ge var och en som så önskar möjlighet att närvara vid domstolens förhandlingar, oavsett var vederbörande befinner sig.

Maj

Begäran om förhandsavgörande framställs i målet *Tez Tour*

Mot bakgrund av Covid-19-pandemin ber Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauen) domstolen att tolka direktivet om paktresor och sammanlänkade researrangemang för att klargöra villkoren för att avgiftsfritt säga upp ett paketreseavtal ([C-299/22](#)).

Final i tävlingen "European Law Moot Court"

European Law Moot Court anordnades för första gången år 1988 och är världens största moot court-tävling i EU-rätt. Laget från Lunds universitet (Sverige) vann 2022 års upplaga.

Europadagen

För att fira årsdagen av Schumanförklaringen välkomnar domstolen invånarna i Esch-sur-Alzette, som var Europas kulturhuvudstad 2022. På gatorna i det europeiska kvarteret samtalar grupper av frivilliga från domstolen med medborgarna och svarar på deras frågor. Evenemanget äger även rum på sociala medier, EU Voice och Twitter, med inlägg under hashtaggen #ECJDidYouKnow som handlar om ett måls handläggning och under hashtaggen #AskCuria med svar på frågor som ställts av medborgare.

Juni

En delegation från domstolen avlägger officiellt besök i Kroatien

Domstolens ledamöter träffar premiärministern, regeringsmedlemmar och ordförandena i Kroatiens Högsta domstol respektive Författningsdomstol. Vid en konferens i Zagreb diskuteras samarbete mellan domstolar, förfarandet för begäran om förhandsavgörande, de högsta domstolsinstansernas roll för att säkerställa enhetlighet i rättsordningen, oskäligen villkor i konsumentavtal och den europeiska arresteringsordern.

Teaterföreställning till minne av domarna G. Falcone och P. Borsellino

Med anledning av 30-årsdagen av de italienska anti-maffia-domarna Giovanni Falcones och Paolo Borsellinos död och till minne av alla dem som försvarar rättsstaten uppförs i domstolens stora förhandlingssal pjäsen *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo*, av Claudio Fava.

Interinstitutionella innovationsdagar

Domstolen tar emot den interinstitutionella kommittén för digital omställning (ICDT): under mötet diskuterar EU-institutionernas ansvariga på området informationsteknik och telekommunikation frågor om digital suveränitet, gemensamt utnyttjande av digitala resurser, artificiell intelligens och cybersäkerhet.

Juli

Besök av H.E. Katerina Sakellariopoulou, Republiken Greklands president

Domstolens ordförande och ledamöter tar emot Hennes Excellens K. Sakellariopoulou, Republiken Greklands president, för ett arbetsmöte. Hon närvarar vid en allmän presentation av domstolen och av systemet med flerspråkighet.

EU:s domstolsnätverk sammanträder

Europeiska unionens domstolsnätverk inrättades för att stärka dialogen mellan medlemsstaternas författningsdomstolar och högsta domstolar. Dess ledamöter träffades för att samtala i synnerhet runt temat "En rättsskipning nära medborgarna".

Begäran om förhandsavgörande framställs i målet *RTL*

Nederland och RTL Nieuws

Det nederländska justitie- och säkerhetsministeriet vägrar att ge pressorganet RTL Nederland tillgång till information om det kraschade MH17-planet (som sköts ned år 2014 över Ukraina) av sekretessskäl. Raad van State (Nederländerna) frågar domstolen om en sådan vägran är förenlig med informations- och yttrandefriheten ([C-451/22](#)).

September

Domstolen och hälsokrisen

Europeiska revisionsrätten framhåller i sin revisionsrapport domstolens sätt att hantera Covid-19 pandemin. Domstolen reagerade snabbt och visade prov på flexibilitet. Redan gjorda investeringar i digitalisering kom till god användning.

Domstolens besök i Rom

Ledamöter från domstolen och den italienska författningsdomstolen träffas i Rom för att diskutera teman såsom nationell identitet, medlemsstaternas likhet inför fördragen, rättsstatsprincipen och domarnas oberoende samt unionsrättens företrädare.

Val av ordförande, vice ordförande och avdelningsordförande vid tribunalen samt partiell förnyelse av denna instans

I samband med den partiella förnyelsen av tribunalen omväljs Marc van der Woude (Nederländerna) av sina domarkolleger till tribunalens ordförande för en period på tre år. Detsamma gäller Savvas S. Papasavvas (Cypern), som omväljs till tribunalens vice ordförande. Tribunalens domare väljer också bland sig tio avdelningsordförande för en period på tre år.

Oktober

Begäran om förhandsavgörande framställs i målet *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*

Verwaltungsgerichtshof (Österrike) frågar om kvinnornas situation i Afghanistan efter talibanernas maktövertagande utgör en typ av förföljelse som ger rätt till flyktingstatus ([C-608/22](#)).

Öppet hus

För att öka allmänhetens kunskap om domstolens roll och unionens värderingar välkomnas allmänheten av domstolens personal och ledamöter under en dag med öppet hus. De får där lära sig om institutionen och hur den fungerar, men också om hur ett mål handläggs och hur olika avdelningar arbetar.

November

Ceremoni för att presentera frimärket som ges ut till minne av domstolens 70-årsjubileum

I samarbete med domstolen ger Post Luxembourg ut ett minnesfrimärke för att uppmärksamma institutionens 70-årsjubileum. Detta initiativ är en del av en lång tradition av firande av domstolens viktiga årsdagar.

December

Besök av en delegation från Ukrainas högsta domstol

En delegation från Ukrainas högsta domstol besöker EU-domstolen inom ramen för landets anslutningsförfarande till Europeiska unionen. Ukraina har sedan juni 2022 status som kandidatland. Mötet syftar till att etablera ett samarbete mellan de två domstolarna, särskilt när det gäller unionens grundläggande värderingar.

Särskilt domarmöte

Detta årliga evenemang hålls i form av ett särskilt domarmöte. Som huvudgäster deltar ordförandena för medlemsstaternas högsta domstolar, ordförandena för Europadomstolen och Efta-domstolen, samt domstolens tidigare domare. Domarmötets tema är "En rättskipning nära medborgarna" och inleds med visning av en kortfilm som skildrar domstolens historia sedan dess inrättande med hjälp av arkivmaterial, tal av institutionens ledamöter och intervjuer med professorer i juridik.

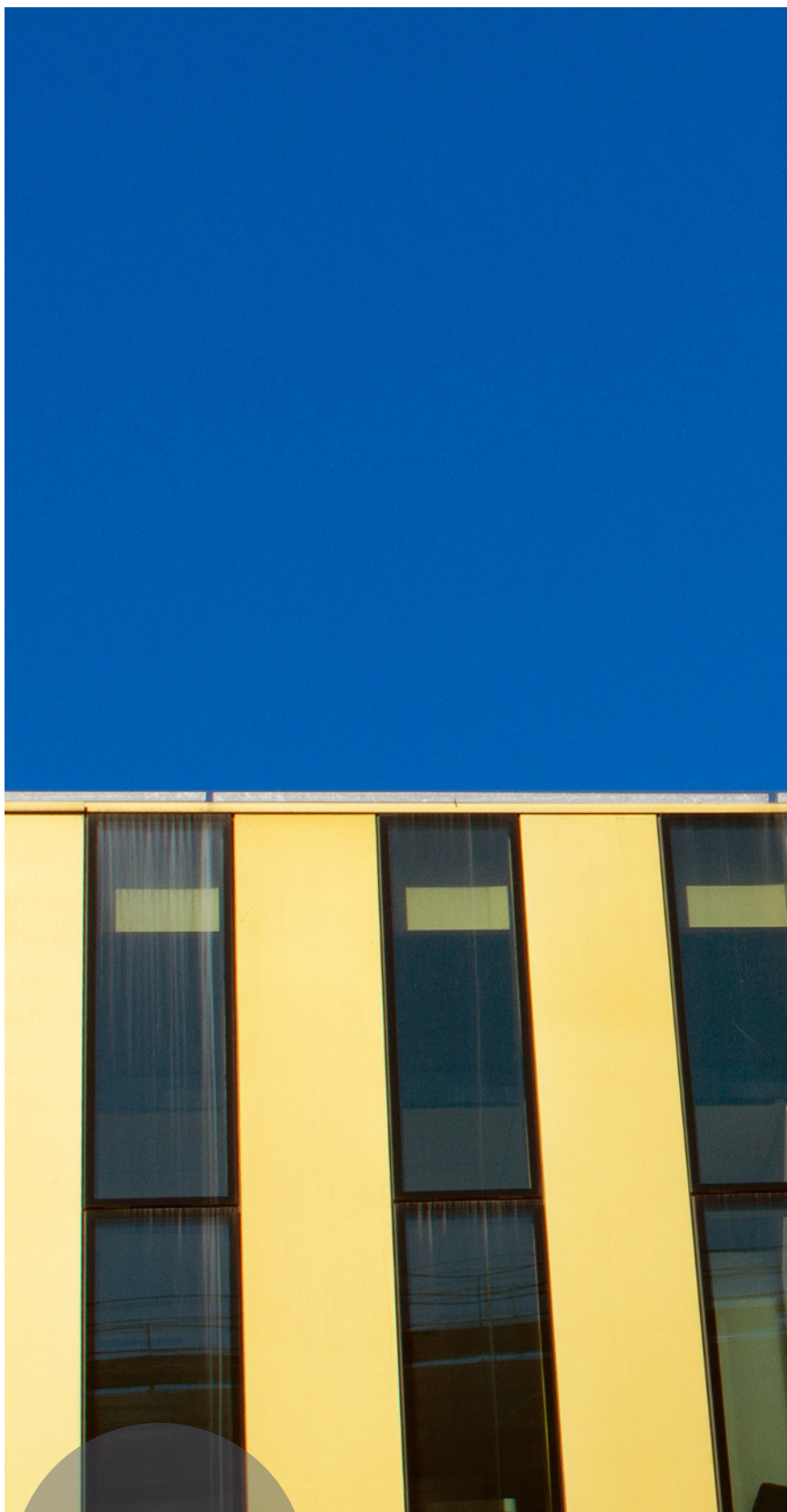
Högtidlig sammankomst med anledning av domstolens 70-årsjubileum

Domstolen bjuder in Luxemburgs högsta myndigheter, höga representanter för Europeiska unionens institutioner och deltagarna i domarmötet till en direktsänd högtidlig sammankomst. Sammankomsten högtidlighåller minnet av den högtidliga sammankomst som hölls för 70 år sedan med anledning av inrättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapens domstol.

Konferensen "Bâtisseurs d'Europe" ("Vi som bygger Europa")

Firandet avslutas med ett interaktivt möte mellan gymnasieelever från olika medlemsstater, som närvarar på plats eller deltar på distans via videokonferens, och höga företrädare för EU-institutionerna.

B Året i siffror

Institutionen år 2022

Budget år 2022: **465** miljoner euro

81 domare

11 generaladvokater

från de

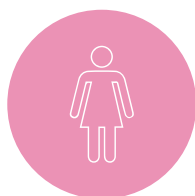
27

medlemsstaterna

2 254

tjänstemän och övriga anställda

60 %

1 361 kvinnor

40 %

893 män

Andelen kvinnor på högre befattningar inom institutionens administration är högre vid domstolen än genomsnittet inom de europeiska institutionerna.

Innehas av kvinnor:

54 %

av handläggartjänsterna

40 %

av chefstjänsterna på mellannivå och högre nivå

Verksamhetsåret (domstolen och tribunalen)

1 710

anhängiggjorda mål

1 666

avgjorda mål

2 585

pågående mål

173 288

inlagor som förts
in i kansliernas register

Genomsnittlig handläggningstid: **16,3** månader

16,4 månader Domstolen

16,2 månader Tribunalen

Andel rättegångshandlingar som lämnats in via e-Curia:

87 % Domstolen

94 % Tribunalen

9 365 användarkonton för e-Curia

e-Curia är en it-applikation som tillhandahålls av EU-domstolen och som gör det möjligt för parternas ombud i mål vid domstolen och tribunalen och för nationella domstolar i samband med begäran om förhandsavgörande att utväxla rättegångshandlingar med kanslierna elektroniskt.

e-Curia: It-applikationen som möjliggör utbyte av juridiska handlingar

[se videon på YouTube](#)

Språktjänsten

Domstolen är en mångspråkig dömande institution och måste därför kunna handlägga ett mål oavsett vilket av EU:s officiella språk som talan har väckts på. Domstolens avgöranden publiceras därefter på samtliga officiella språk.

24 möjliga rättegångsspråk, det vill säga **552** möjliga språkkombinationer

612 juristlingvister som översätter de skriftliga handlingarna

1 281 000 sidor att översätta

1 279 000 översatta sidor

71 tolkar för förhandlingar och sammanträden

526 förhandlingar och sammanträden där simultantolkning har tillhandahållits

Vid domstolen översätts dokument i enlighet med tvingande språkregler som innebär att alla EU:s 24 officiella språk kan användas i förfarandet. De dokument som översätts är alla mycket komplicerade juridiska texter. Detta är skälet till att domstolens översättningstjänst bara anställer **juristlingvister**, med en fullständig juristutbildning och fördjupade kunskaper i minst två officiella språk utöver modersmålet.

Flerspråkighet vid EU-domstolen
– En garanti för rätten till domstolsprövning på lika villkor

[se videon på YouTube](#)

Den dömande verksamheten

2

A Domstolen år 2022

Domstolen kan huvudsakligen pröva följande typer av mål:

- **Begäran om förhandsavgörande**

När en nationell domstol är osäker på tolkningen av en unionsbestämmelse eller dess giltighet vilandeförklarar den förfarandet och hänskjuter en fråga till EU-domstolen. Med hjälp av EU-domstolens svar kan den nationella domstolen sedan avgöra det nationella målet. I mål som kräver ett svar inom mycket kort tid (till exempel i fråga om asyl, gränskontroll, bortförande av barn och så vidare), används ett **förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande (PPU)**.

- **Direkt talan**, som syftar till att:

- få en unionsrättsakt ogiltigförklarad (**talán om ogiltigförklaring**) eller
- få fastställt att en medlemsstat inte följer unionsrätten (**talán om fördragsbrott**). Om medlemsstaten inte följer domen i vilken fördragsbrottet fastställs kan domstolen efter en andra talan, en så kallad **talán om dubbelt fördragsbrott**, besluta om ekonomiska påföljder för medlemsstaten.

- **Överklagande** av avgöranden som meddelats av tribunalen. Genom detta rättsmedel har domstolen möjlighet att upphäva tribunalens avgörande

- **Begäran om yttrande** för att få klargjort huruvida ett avtal som unionen avser att ingå med ett tredjeland eller en internationell organisation är förenligt med fördragen. En sådan begäran får framställas av en medlemsstat eller av en EU-institution.

Domstolens verksamhet och utveckling

Domstolens sammansättning förblev oförändrad 2022, liksom de texter som reglerar dess verksamhet, det vill säga stadgan för Europeiska unionens domstol och rättegångsreglerna.

Efter två år som varit starkt påverkade av hälsokrisen, var 2022 året då personalen återvände till institutionens lokaler för att utföra sitt arbete där. Det var också året då verksamheten återgick till mer normala villkor, särskilt i fråga om genomförandet av förhandlingar. Den tekniska utveckling som de senaste två årens hälsoåtgärder har tvingat fram har dock varit till gagn för att genomföra ett antal viktiga projekt i syfte att föra EU:s rättsväsende närmare medborgarna.

806

anhängiggjorda mål

Sedan den 26 april 2022 erbjuder domstolen ett system med streamade förhandlingar. I likhet med projektet med besök på distans som lanserades år 2021 syftar systemet till att stärka bilden av domstolen som en "domstol nära medborgarna" angelägen om att vara tillgänglig för allmänheten. Sändningarna är tänkta att fungera så att det ska vara möjligt för alla som så önskar att följa förhandlingarna på samma villkor som om de varit fysiskt närvarande i rättssalen i Luxemburg, och detta tack vare simultantolkning av framförandena på de språk som är nödvändiga för att förhandlingen ska kunna genomföras på ett korrekt sätt.

I statistiskt hänseende har även år 2022 präglats av ihärdigt arbete. Under året inkom 806 nya mål till domstolen. Liksom tidigare år var det främst fråga om begäran om förhandsavgöranden och överklaganden, som med 546 respektive 209 mål utgör mer än 93 procent av alla mål som anhängiggjordes år 2022. Målen berör ett stort antal känsliga områden, till exempel bevarande av Europeiska unionens grundläggande värderingar, skydd för personuppgifter, konsument- och miljöskydd, men även beskattning, konkurrens och statligt stöd. Det kan vidare noteras att det inkommit flera mål som rör hälsokrisen och kriget i Ukraina.

Under året avgjordes 808 mål av domstolens olika instanser. Ett stort antal mål (78 mål) avgjordes av domstolens stora avdelning och två av dem, gällande sambandet mellan respekten för rättsstaten och genomförandet av unionens budget, avgjordes av domstolen i plenum (mål [C-156/21](#), *Ungern/parlamentet och rådet*, och [C-157/21](#), *Polen/parlamentet och rådet*).

På grund av den frekventa användningen av beslut, särskilt i fråga om överklaganden, var den totala handläggningstiden (16,4 månader) ungefär densamma som året innan (16,6 månader). Som de allt mer komplicerade frågor som ställs till domstolen vittnar om, ökade dock den genomsnittliga handläggningstiden för mål om förhandsavgöranden under det gångna året (17,3 månader, jämfört med 16,7 månader år 2021).

En part som inte har möjlighet att bära kostnaderna för förfarandet kan ansöka om rättshjälp.

546

begäran om förhandsavgörande

varav **5** PPU-mål

Medlemsstater som oftast framställer begäran om förhandsavgörande:

Tyskland:	98
Italien:	63
Bulgarien:	43
Spanien:	41
Polen:	39

37

mål om direkt talan,
varav

35 mål om fördragsbrott och

2 mål om "dubbelt fördragsbrott"

209

överklaganden av tribunalens avgöranden

6

ansökningar om rättshjälp

Den 31 december 2022 var 1 111 mål anhängiga vid domstolen vilket – så när som på två mål – är samma antal mål som var anhängiga den 31 december 2021 (1 113).

Mot bakgrund av denna statistik och med beaktande av att tribunalen sedan juli 2022 har 54 domare (två per medlemsstat) – sedan reformen av domstolsstrukturen, som beslutades 2015, nu har slutförts – har domstolen riktat en begäran till unionens lagstiftare om [ändring av stadgan](#) på två punkter. Syftet med ändringen är att göra det möjligt för domstolen att bevara sin förmåga att meddela avgöranden av hög kvalitet inom rimlig tid, men också att koncentrera sig mer på sina huvuduppgifter som unionens författningsdomstol och högsta domstol.

För det första syftar begäran om ändring till att överföra behörigheten att meddela förhandsavgöranden till tribunalen inom fem klart definierade områden som sällan ger upphov till några principiella frågor. Dessa rättsområden har en solid grund i domstolens rättspraxis och representerar dessutom ett tillräckligt stort antal mål för att den föreslagna överföringen ska få en faktisk inverkan på domstolens arbetsbörda. Det rör sig om följande rättsområden: det gemensamma systemet för mervärdesskatt, punktskatter, tullkodexen och klassificering av varor enligt Kombinerade nomenklaturen, kompensation och assistans till passagerare, samt systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser.

Tribunalens behörighet att meddela förhandsavgörande i ett mål skulle inte inverka på dess möjlighet att hänskjuta målet till domstolen om den anser att målet kräver ett principavgörande som kan påverka unionsrättens enhetlighet eller koherens. Domstolen skulle också ha möjlighet att, i undantagsfall, ompröva tribunalens beslut om

det skulle föreligga en allvarlig risk för att denna enhetlighet eller koherens undergrävd.

I ett sammanhang som kännetecknas av ett stort antal överklaganden av tribunalens avgöranden, och för att upprätthålla effektiviteten i detta förfarande och göra det möjligt för domstolen att koncentrera sig på överklaganden som ger upphov till viktiga rättsfrågor, föreslås för det andra i begäran till lagstiftaren att den mekanism med prövningstillstånd för överklaganden som trädde i kraft den 1 maj 2019 (artikel 58a i stadgan) ska utvidgas.

Denna utvidgning skulle gälla överklaganden av tribunalens avgöranden avseende beslut av en oberoende överklagandenämnd vid vissa unionsorgan som ursprungligen inte omfattades av artikel 58a i stadgan när den trädde i kraft den 1 maj 2019 (exempelvis Europeiska unionens järnvägsbyrå och byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, Europeiska bankmyndigheten, eller Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten).

Koen Lenaerts

Ordförande för Europeiska
unionens domstol

808

avgjorda mål

564 begäran om förhandsavgörande varav **7** PPU-mål

36 mål om direkt talan varav **17** fastställda fördragsbrott mot **12** medlemsstater

196 överklaganden av tribunalens avgöranden varav **38** mål där tribunalens avgörande upphävdes

1 yttrande

Genomsnittlig handläggningstid: **16,4** månader

Genomsnittlig handläggningstid för brådskande mål om förhandsavgörande: **4,5** månader

1 111

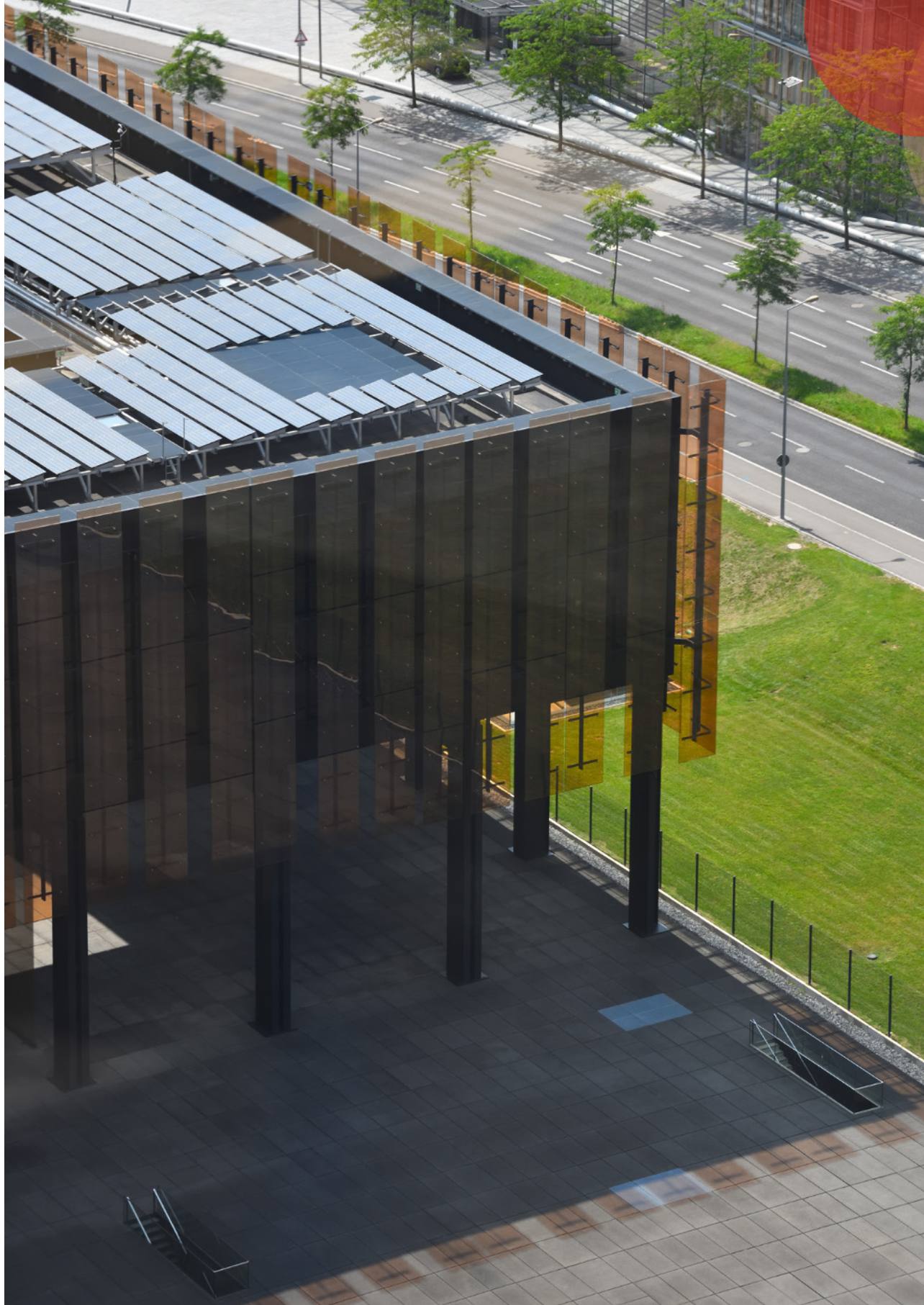
pågående ärenden
per den 31 december 2022

Huvudsakliga ämnesområden:

Beskattning	80
Ett område med frihet säkerhet och rättvisa	132
Institutionell rätt	38
Immateriella rättigheter	33
Konkurrens	64
Konsumentskydd	77
Miljö	46
Socialpolitik	73
Statligt stöd	58
Tillnärmning av lagstiftning	89
Transport	49

[Se detaljerad statistik från
domstolen](#)

Domstolens ledamöter

Domstolen är sammansatt av 27 domare och 11 generaladvokater.

Domarna och generaladvokaterna utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter hörande av en kommitté som ska avge yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva dessa ämbeten. Mandattiden är sex år och kan förnyas.

De ska utses bland personer vilkas oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av de högsta domarämbetena i hemlandet eller som besitter allmänt erkända kvalifikationer.

Domarna fullgör sitt uppdrag på ett fullständigt opartiskt och oberoende sätt.

Domstolens domare utser själva ordföranden och vice ordföranden. Domare och generaladvokater utser en justitiesekreterare för en period på sex år.

I de mål som de tilldelas ska generaladvokaterna fullständigt opartiskt och oavhängigt avge ett juridiskt yttrande, ett så kallat "förslag till avgörande". Detta förslag är inte bindande för domstolen, men bidrar till att utreda saken i målet ytterligare.

Under år 2022 tillsattes
inte någon ny domare
vid domstolen.

K. Lenaerts
Ordförande

L. Bay Larsen
Vice ordförande

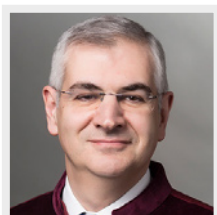
A. Arabadjiev
Ordförande på första
avdelningen

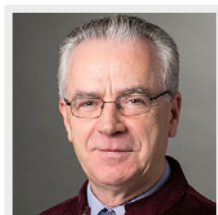
A. Prechal
Ordförande på andra
avdelningen

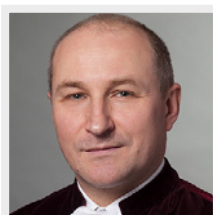
K. Jürimäe
Ordförande på tredje
avdelningen

C. Lycourgos
Ordförande på fjärde
avdelningen

E. Regan
Ordförande på femte
avdelningen

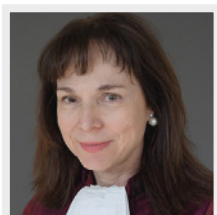
M. Szpunar
Förste generaladvokat

M. Safjan
Ordförande på
åttonde avdelningen

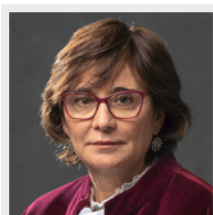
P.G. Xuereb
Ordförande på sjätte
avdelningen

L.S. Rossi
Ordförande på nionde
avdelningen

D. Gratsias
Ordförande på tionde
avdelningen

**M.L. Arastey
Sahún**
Ordförande på sjunde
avdelningen

J. Kokott
Generaladvokat

M. Ilešič
Domare

J.-C. Bonichot
Domare

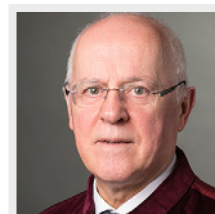
T. von Danwitz
Domare

S. Rodin
Domare

F. Biltgen
Domare

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
Generaladvokat

**N.J. Cardoso
da Silva Piçarra**
Domare

G. Pitruzzella
Generaladvokat

I. Jarukaitis
Domare

P. Pikamäe
Generaladvokat

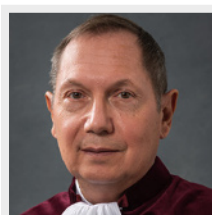
A. Kumin
Domare

N. Jääskinen
Domare

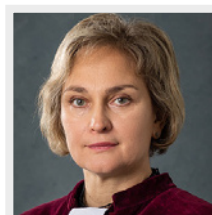
N. Wahl
Domare

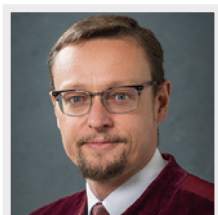
**J. Richard
de la Tour**
Generaladvokat

A. Rantos
Generaladvokat

I. Ziemeļe
Domare

J. Passer
Domare

A.M. Collins
Generaladvokat

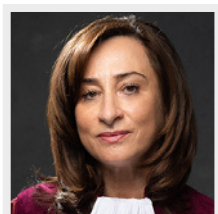
M. Gavalec
Domare

N. Emiliou
Generaladvokat

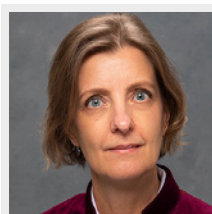
Z. Csehi
Domare

**O. Spineanu-
Matei**
Domare

T. Čápetá
Generaladvokat

L. Medina
Generaladvokat

A. Calot Escobar
Justitiesekreterare

Protokollär ordning per den 7 oktober 2022

B Tribunalen år 2022

Tribunalen kan, i första instans, pröva mål där fysiska personer eller juridiska personer (enskilda, bolag, föreningar m.m.) som är **personligen och direkt berörda** av rättsakter antagna av Europeiska unionens institutioner, organ eller byråer, väcker **direkt talan**. Även medlemsstater kan väcka sådan talan. Tribunalen kan likaså avgöra mål om ersättning för skada som institutionerna eller deras anställda orsakat.

En stor del av tvisterna är av **ekonomisk art**: immaterialrätt (EU-varumärken och formgivningar), konkurrens och statligt stöd, samt tillsyn av bank- och finanssektorn.

Tribunalen är även behörig att pröva tvister mellan Europeiska unionen och dess anställda.

Tribunalens **avgöranden kan överklagas** till domstolen, som då endast prövar rättsfrågor. I mål där frågan redan har prövats i två instanser (först av en oberoende överklagandenämnd och därefter av tribunalen) meddelar domstolen prövningstillstånd till överklagandet endast om det aktualiserar en fråga som är av vikt för enhetligheten eller konsekvensen i EU-rätten eller dennas utveckling.

Tribunalens verksamhet och utveckling

År 2022 återvände kriget till vår kontinent. Denna fruktansvärda händelse är ett sanningens ögonblick för alla européer. Fred kan aldrig tas för givet och kräver engagemang av var och en. Vår institution står i centrum för detta engagemang. Domstolens och tribunalens uppgift är att se till att rättsstaten respekteras och att arbeta för att skydda den mänskliga värdigheten. I unionen löses konflikter inte med hot och vapen, utan med diskussioner och lagar. Tribunalen har härvid i uppgift att, ibland med mycket kort varsel, granska lagenligheten av de restriktiva åtgärder som unionen antagit mot personer eller enheter med koppling till den aggression som ryska federationen inledde i februari 2022. Domen i målet *RT France/rådet* kunde således meddelas av tribunalens stora avdelning, efter en påskyndad handläggning av målet, fem månader efter det att talan väckts. Hittills har mer än 70 mål angående restriktiva åtgärder med anknytning till den väpnade konflikten anhängiggjorts. Vår unions ära är avhängig att sådana åtgärder inte präglas av godtycklighet och att de kan kontrolleras av oberoende och opartiska domstolar.

904

anhängiggjorda mål

Mer än någonsin tidigare speglar de mål som anhängiggjorts vid tribunalen de stora samhällsfrågor som vår kontinent står inför. Utöver restriktiva åtgärder, som inte enbart gäller aggressionen mot Ukraina, är det bland annat fråga om konkurrensregleringen av digitala jättar och ramarna för statligt stöd, särskilt inom skatte-, energi- och miljöområdet. Det handlar också om bank- och finansrätt, skydd av personuppgifter, gemensam handelspolitik och reglering av energimarknaderna. Med tanke på den senaste utvecklingen av lagstiftningen och det allt mer spända internationella läget kan kontrollen av lagligheten av unionsinstitutionernas handlingar komma att intensifieras.

Det råder inget tvivel om att tribunalen är fullt medveten om sitt ansvar och den har de resurser som krävs för att leva upp till detta ansvar. Under det senaste året har tribunalen välkomnat åtta nya ledamöter, vilket innebär att den reform som inleddes genom förordning (EU) nr 2015/2422 nu är slutförd. Tribunalen består numera av 54 ledamöter och har äntligen två domare per medlemsstat. Inför den nya treårsperiod som inleddes i september 2022 har tribunalen också reflekterat ytterligare över sin organisation och sina arbetsmetoder. Fokus har här legat på en fördjupning av den rättsliga prövningen, på hur de rättssökande ska ledsagas under hela förfarandet samt på förfarandets längd (16,2 månader i snitt under år 2022). Tribunalen – med förstärkta krafter och en förnyad organisation – har som målsättning att tillhandahålla en högkvalitativ rättskipning som är begriplig för allmänheten inom en tidsram som är förenlig med vår tids förväntningar.

Unionens domstolsstruktur måste ständigt anpassas till tidens utmaningar. Det är i denna anda som domstolen i november 2022 lade fram en begäran om lagändringar som särskilt syftar till att definiera de särskilda områden där tribunalen skulle kunna vara behörig att pröva tolkningsfrågor som ställs av medlemsstaternas domstolar (artikel 256 FEUF). Tribunalen är redo att stödja domstolen, som står inför en allt större arbetsbörda. Tribunalen har varit högst delaktig i de diskussioner som lett fram till detta initiativ och förbereder redan nu dess genomförande.

Marc van der Woude
Tribunalens ordförande

792

mål om direkt talan varav

mål om statligt stöd
och konkurrens **76**

mål om immateriell
och industriell
ägarerätt **270**

personalmål **66**

andra mål om direkt
talan (inklusive **21**
mål där talan väckts
av en medlemsstat) **380**

54

ansökningar
om rättshjälp

En part som inte har
möjlighet att bära
kostnaderna för förfarandet
kan ansöka om rättshjälp.

858
avgjorda mål

760 mål om direkt talan varav

mål om statligt stöd och konkurrens **87**

mål om immateriell och industriell äganderätt **291**

personalmål **103**

andra mål om direkt talan **279**

Genomsnittlig handläggningstid: **16,2** månader

Andel avgöranden från tribunalen som överklagats till domstolen: **26 %**

1 474

pågående mål (per
den 31 december 2022)

Huvudsakliga ämnesområden:

Ekonomisk och monetär politik	204
Immateriell och industriell äganderätt	299
Jordbruk	30
Konkurrens	65
Miljö	22
Offentlig upphandling	22
Restriktiva åtgärder	122
Statligt stöd	293
Tillgång till handlingar	30
Tjänsteföreskrifterna för EU-tjänstemän	96

[Se detaljerad statistik från
tribunalen](#)

Utvecklingstrender i rättspraxis

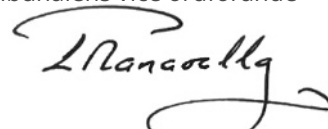
Vid tribunalen, liksom på andra ställen, följer den ena nyheten på den andra. De tvister som uppstått till följd av Covid-19-pandemin ger fortfarande tribunalen tillfälle att upptäcka nya, ännu utforskade områden; härom vittnar till exempel domen i målet *Roos m.fl./parlamentet* av den 27 april 2022 ([T-710/21](#), [T-722/21](#) och [T-723/21](#)). I det målet prövades för första gången lagenligheten av vissa restriktioner som Europeiska unionens institutioner införde för att skydda personalens hälsa. Vidare har den ryska federationens militära aggression mot Ukraina den 24 februari 2022 gett upphov till en ny källa till tvister. I sin dom *RT France/rådet* av den 27 juli 2022 ([T-125/22](#)) gavs tribunalen (stora avdelningen) för första gången tillfälle att, efter en skyndsam handläggning av målet, uttala sig om lagenligheten av de restriktiva åtgärder som rådet antagit i syfte att förbjuda sändningar av audiovisuellt innehåll.

Oavsett hur stora dessa aktuella händelser än må vara, kan de inte överskugga de många framsteg i rättspraxis som tribunalen har gjort på mer traditionella områden.

När det gäller institutionella frågor tog tribunalen i domen *Verelst/rådet* av den 12 januari 2022 ([T-647/20](#)) för första gången ställning till lagligheten av genomförandebeslut 2020/1117 om utnämning av de europeiska åklagarna vid Europeiska åklagarmyndigheten, som antagits i enlighet med förordning (EU) nr 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av denna myndighet. Efter genomförd prövning kom tribunalen till slutsatsen att rådet hade ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid sin utvärdering och jämförelse av meriterna hos kandidaterna till posten som europeisk åklagare för en medlemsstat, och tillade att valet och utnämningen av den utvalda kandidaten i förevarande fall inte överskred gränserna för detta stora utrymme för skönsmässig bedömning. På området för offentlig upphandling prövade tribunalen, i domen *Leonardo/Frontex* av den 26 januari 2022 ([T-849/19](#)), huruvida en talan om ogiltigförklaring av ett meddelande om upphandling och dess bilagor kan tas upp till prövning när talan väckts av ett företag som inte deltagit i det anbudsförfarande som organiserats genom meddelandet.

Tribunalen (i utökad sammansättning) slog fast att ett företag som visat att dess deltagande i ett anbudsförfarande omöjliggjorts av kraven i förfrågningsunderlaget kunde anses ha ett berättigat intresse av att få saken prövad gällande flera kontraktshandlingar. På konkurrensområdet uttalade sig tribunalen i domen *Illumina/kommissionen* av den 13 juli 2022 ([T-227/21](#)) för första gången om tillämpningen av den mekanism för hänskjutande av ärenden som föreskrivs i artikel 22 i förordning 139/2004 om företagskoncentrationer på en koncentration för vilken det inte krävs någon anmälan i den medlemsstat som begärt hänskjutande av ärendet, men som avsåg förvärv av ett företag vars betydelse för konkurrensen inte återspeglades i dess omsättning. Tribunalen fastställde i det målet att kommissionen i princip kan förklara sig behörig i en sådan situation.

Savvas S. Papasavvas
Tribunalens vice ordförande

Tribunalens ledamöter

Tribunalen består av två domare från varje medlemsstat.

Domarna ska utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av höga domarämbeten. Domarna utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter hörande av en kommitté som ska avge yttrande om kandidaternas lämplighet. Mandattiden är sex år och kan förnyas. Domarna väljer bland sig en ordförande och en vice ordförande för tre år. De utser även en justitiesekreterare för en period på sex år.

Domarna fullgör sitt uppdrag på ett fullständigt opartiskt och oberoende sätt.

I januari 2022 tillträdde Ioannis Dimitrakopoulos (Grekland), Damjan Kukovec (Slovenien) och Suzanne Kingston (Irland) som domare vid tribunalen.

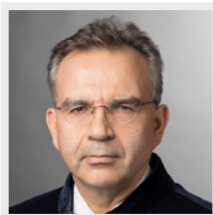
I juli 2022 tillträdde Tihamér Tóth (Ungern) och Beatrix Ricziová (Slovakien) som domare vid tribunalen.

I september 2022 tillträdde Elisabeth Tichy-Fisslberger (Österrike), William Valasidis (Grekland) och Steven Verschuur (Nederländerna) som domare vid tribunalen.

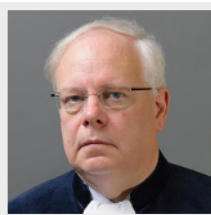

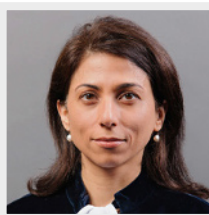
M. van der Woude
Ordförande

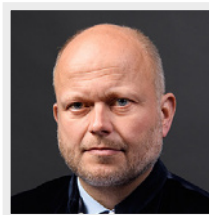
S.S. Papasavvas
Vice ordförande

D. Spielmann
Ordförande på första
avdelningen

A. Marcoulli
Ordförande på andra
avdelningen

F. Schalin
Ordförande på tredje
avdelningen

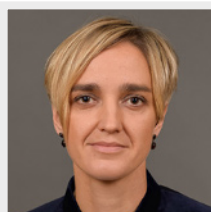
**R. da Silva
Passos**
Ordförande på fjärde
avdelningen

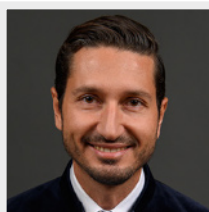
J. Svenningsen
Ordförande på femte
avdelningen

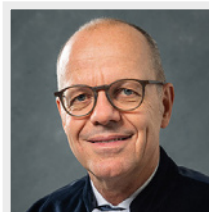
M.J. Costeira
Ordförande på sjätte
avdelningen

**K. Kowalik-
Bańczyk**
Ordförande på sjunde
avdelningen

A. Kornezov
Ordförande på
åttonde avdelningen

L. Truchot
Ordförande på
nionde avdelningen

O. Porchia
Ordförande på tionde
avdelningen

M. Jaeger
Domare

**S. Frimodt
Nielsen**
Domare

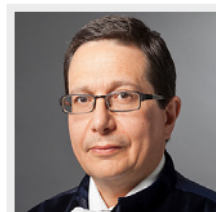
H. Kanninen
Domare

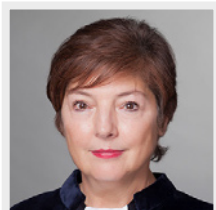
J. Schwarcz
Domare

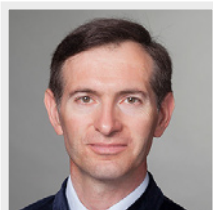
M. Kancheva
Domare

E. Buttigieg
Domare

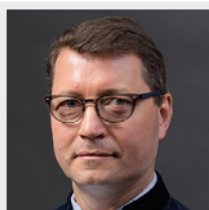
V. Tomljenović
Domare

S. Gervasoni
Domare

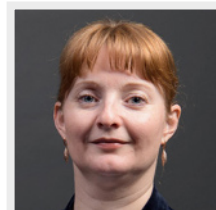
L. Madise
Domare

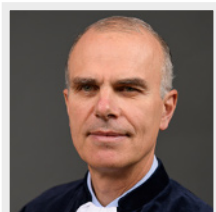
V. Valančius
Domare

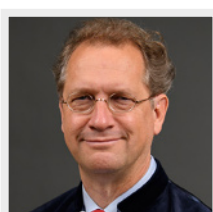
N. Póltorak
Domare

I. Reine
Domare

P. Nihoul
Domare

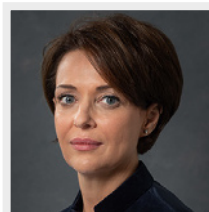
U. Öberg
Domare

C. Mac Eochaidh
Domare

G. De Baere
Domare

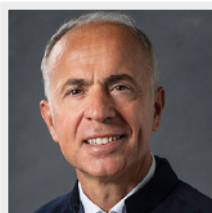
R. Frendo
Domare

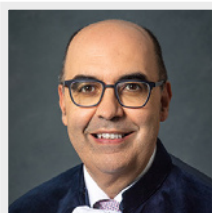
T.R. Pynnä
Domare

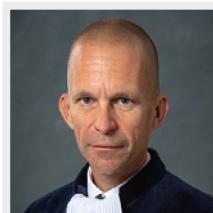
J.C. Laitenberger
Domare

R. Mastroianni
Domare

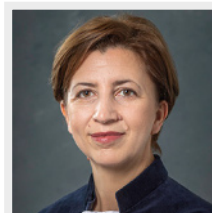
**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
Domare

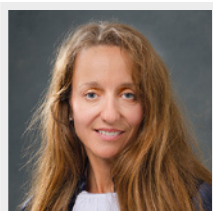
G. Hesse
Domare

**M. Sampol
Pucurull**
Domare

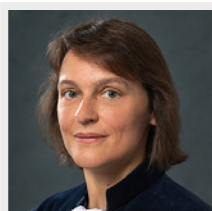
M. Stancu
Domare

P. Škvařilová-Pelzl
Domare

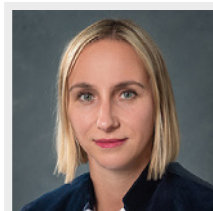
I. Nõmm
Domare

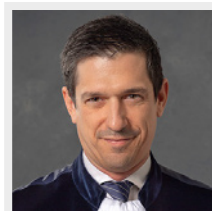
G. Steinfatt
Domare

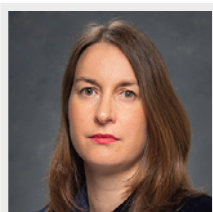
R. Norkus
Domare

T. Perišin
Domare

D. Petrлік
Domare

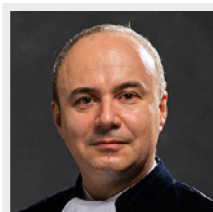
M. Brkan
Domare

P. Zilgalvis
Domare

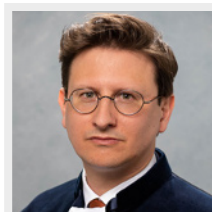
K. Kecsmár
Domare

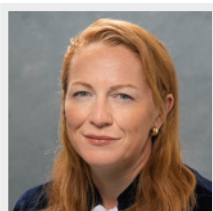
I. Gâlea
Domare

I. Dimitrakopoulos
Domare

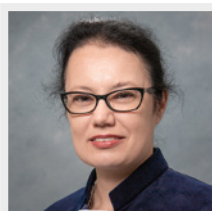
D. Kukovec
Domare

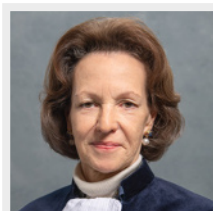
S. Kingston
Domare

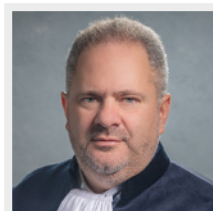
T. Tóth
Domare

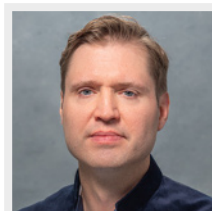
B. Riczióvá
Domare

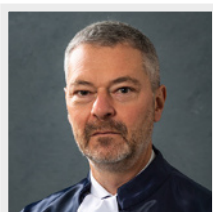
**E. Tichy-
Fisslberger**
Domare

W. Valasidis
Domare

S. Verschuur
Domare

E. Coulon
Justitiesekreterare

Protokollär ordning per den 19 september 2022

C Rättspraxis från 2022

I fokus Förordningen om att rättsstatsprincipen måste iakttas för att EU-medel ska utbetalas är giltig

Dom i målen *Ungern/parlamentet och rådet* och *Polen/parlamentet och rådet* av den 16 februari 2022 ([C-156/21](#) och [C-157/21](#))

Rättsstaten

Rättsstaten är ett av unionens grundläggande värden och omfattar:

- legalitetsprincipen, som ställer krav på en öppen, redovisningsskyldig, demokratisk och pluralistisk lagstiftningsprocess
- rättssäkerhetsprincipen
- förbudet mot godtyckligt utövande av den verkställande makten
- principen om effektivt rättsligt skydd (tillgång till oavhängig och opartisk rättsskipning)
- maktodelningsprincipen
- icke-diskrimineringsprincipen och principen om allas likhet inför lagen

För att skydda unionens budget och finansiella intressen mot överträdelser av rättsstatsprincipen, som är ett av unionens grundläggande värden och en av dess hörnstenar, har unionen infört en ny villkorlighetsordning.

Denna ordning infördes genom Europaparlamentets och rådets förordning 2020/2092 och innebär att medlemsstaterna måste iakttta rättsstatens principer för att kunna erhålla finansiering från unionsbudgeten. Denna förordning gör det möjligt för rådet att, efter en utredning av kommissionen, vidta åtgärder – såsom att **innehålla betalningar** eller göra **finansiella korrigeringar – för att skydda unionens budget och finansiella intressen mot sådana överträdelser.**

Ungern och Polen bestred förordningens giltighet vid EU-domstolen. På grund av målens exceptionella betydelse prövades de av domstolen i plenum.

Den 16 februari 2022 **ogillade** domstolen Ungerns och Polens **talán**.

Domstolen betonade att unionen grundas på en rad gemensamma värden som förenar medlemsstaterna, däribland rättsstatsprincipen. Dessa gemensamma värden definierar själva identiteten hos unionen såsom en gemensam rättsordning, och samtliga medlemsstater har godtagit dem när de anslutit sig till unionen. Skyldigheten att iakttta rättsstatens principer innebär således att medlemsstaterna åläggs en resultatförpliktelse som följer direkt av deras medlemskap i unionen. Denna förpliktelse måste uppfyllas

för att medlemsstaterna ska komma i åtnjutande av de rättigheter som följer av fördragen.

Unionens ekonomiska intressen kan allvarligt skadas om en medlemsstat gör sig skyldig till **överträdelser av rättsstatens principer**. Det är endast om myndigheter agerar i enlighet med lagen, om överträdelser av lagen hanteras på ett effektivt sätt och om myndigheters godtyckliga eller rättsstridiga beslut kan bli föremål för en effektiv rättslig prövning av ett oberoende och opartiskt rättsväsende som medlemsstaterna kan säkerställa en sund ekonomisk förvaltning. Unionen måste därför kunna försvara sina ekonomiska intressen, i synnerhet genom att vidta åtgärder för att skydda sin budget. Domstolen konstaterade följaktligen att den ordning som införts genom den angripna förordningen utgör finansiella regler som bland annat fastställer villkoren för unionsbudgetens genomförande (artikel 322 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF)). Förordningen antogs därför korrekt med stöd av denna bestämmelse som rättslig grund.

För att bemöta vissa av Ungerns och Polens argument framhöll domstolen också att villkorlighetsordningen inte kringgår det förfarande som anges i artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen (FEU). Dessa båda förfaranden tjänar olika syften och har klart olika föremål. Artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen (FEU) gör det nämligen möjligt att ingripa om en medlemsstat allvarligt och varaktigt åsidosätter något av unionens grundläggande värden, eller om det föreligger en uppenbar risk för ett sådant åsidosättande, medan den angripna förordningen är tillämplig endast i händelse av ett åsidosättande av rättsstatsprincipen och endast om det finns rimliga skäl att anse att detta åsidosättande kan påverka unionsbudgeten.

Domstolen underkände också argumentet att rättsstatens principer inte skulle ha något konkret materiellt innehåll i unionens rättsordning. **Dessa principer har varit föremål**

Artikel 7 FEU

I denna bestämmelse beskrivs förfarandet för att upphäva vissa rättigheter som följer av fördragen för en medlemsstat som gör sig skyldig till ett allvarligt och varaktigt åsidosättande av de gemensamma grundläggande värden som föreskrivs i artikel 2 FEU, däribland rättsstaten. Ungern och Polen hävdade att förordningen om "villkorlighet" på ett olagligt sätt införde ett parallellt förfarande, och därigenom gjorde det möjligt att kringgå de exakta villkor för att sanktionera en medlemsstat som fastställs i artikel 7 FEU.

Respekten för rättsstatsprincipen har varit föremål för ett flertal domar från domstolen, däribland:

- dom i målet *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (Domares oavhängighet – Lönesänkningar inom nationell offentlig förvaltning) av den 27 februari 2018 ([C-64/16](#))
- dom i målet *kommissionen/Polen* (Disciplinära förfaranden gentemot domare – Begränsning av de nationella domstolarnas rätt och skyldighet att begära förhandsavgörande från EU-domstolen) av den 15 juli 2021 ([C-791/19](#))
- dom i målet *Repubblika* (Oavhängigheten hos domarna i en medlemsstat – Utnämningsförfarande – Premiärministerns befogenheter – Deltagande av en kommitté för domarutnämningar) av den 20 april 2021 ([C-896/19](#))

för omfattande rättspraxis och definieras klart och tydligt i unionsrätten.

De är sprungna ur gemensamma värden som erkänns och tillämpas av medlemsstaterna i deras egna rättsordningar. Medlemsstaterna är följaktligen i stånd att med tillräcklig precision förstå den grundläggande innebörden av var och en av dessa principer och de krav som följer därav.

Genomförandet av villkorlighetsordningen kräver att det finns ett **verkligt samband** mellan en överträdelse av en av rättsstatens principer och en allvarlig risk för att den sunda ekonomiska förvaltningen av unionsbudgeten kan komma att påverkas härav. Genomförandet innebär också att kommissionen åläggs strikta förfarandekrav. Domstolen godtog därför inte Ungerns och Polens påstående att kommissionen och rådet tilldelats för vittgående befogenheter. Domstolen konstaterade därför slutligen att **den angripna förordningen uppfyller kraven på rättssäkerhet.**

Rättssäkerhetsprincipen

Denna princip kräver dels att rättsregler ska vara klara och precisa, dels att enskilda kan förutse hur dessa rättsregler kommer att tillämpas, i synnerhet om de kan få negativa konsekvenser. En förordning måste därför göra det möjligt för personer som berörs därav att på ett otvetydigt sätt få kännedom om sina rättigheter och skyldigheter, och att vidta åtgärder i enlighet därmed.

I fokus Talerätt för miljöskyddsorganisationer

Dom i målet C-873/19 *Deutsche Umwelthilfe* (Typgodkännande av motorfordon), av den 8 november 2022 ([C-873/19](#))

För att skydda miljön och förbättra luftkvaliteten förbjuder EU:s förordning om typgodkännande av motorfordon användningen av anordningar som påverkar systemet för kontroll av utsläpp av föroreningar för att minska dess effektivitet (så kallade manipulationsanordningar). I tre fall medges emellertid undantag från detta förbud, särskilt när "anordningen är nödvändig för att skydda motorn mot skador eller olyckor samt för att garantera säker körning".

Deutsche Umwelthilfe, en tysk miljöskyddsförening, ansåg att den tyska federala myndigheten för motorfordonstrafik hade brutit mot detta förbud genom att för vissa fordon av märket **Volkswagen** godkänna användningen av en **programvara som minskar återvinningen av förorenande gaser**, särskilt kväveoxid (NOx). Denna programvara, som kallas "temperaturfönster", **gör det möjligt att anpassa avgasreningens graden** efter utomhustemperaturen. Om en sådan programvara installeras resulterar det i att utomhustemperaturen måste vara över 15 °C för att förorenande gaser ska återvinnas fullt ut. År 2018 var den årliga medeltemperaturen i Tyskland emellertid 10,4 °C.

Deutsche Umwelthilfe överklagade godkännandet av denna programvara vid en tysk domstol. Den tyska domstolen vände sig till EU-domstolen för att få svar på två frågor.

1. Den tyska domstolen påpekade att enligt tysk rätt hade Deutsche Umwelthilfe inte någon möjlighet att väcka talan mot det godkännande som den federala myndigheten hade meddelat, eftersom den europeiska förordning som miljöskyddsorganisationen hade åberopat inte syftar till att skydda enskilda medborgare. Den tyska domstolen bad EU-domstolen klargöra om denna avsaknad av talerätt var förenlig med Århuskonventionen och med den rätt till ett effektivt rättsmedel som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

I sin dom av den 8 november 2022 slog EU-domstolen fast att enligt Århuskonventionen, tolkad mot bakgrund av stadgan, får **en miljöskyddsförening som är behörig att föra talan inför domstol inte fråntas möjligheten att få till stånd en prövning, vid nationella domstolar, av att unionsrättsliga regler på miljöområdet iakttas**. En sådan förening måste därför kunna väcka talan vid domstol för att bestrida ett godkännande av manipulationsanordningar.

2. Den tyska domstolen undrade också om "behovet" av anordningar med "temperaturfönster", som undantagsvis får installeras för att skydda motorn eller för att garantera säker körning, ska bedömas mot bakgrund av den teknik som fanns tillgänglig vid tidpunkten för godkännandet eller om andra omständigheter ska beaktas.

EU-domstolen underströk att en sådan **manipulationsanordning som ett "temperaturfönster" undantagsvis kan tillåtas om följande villkor är uppfyllda**:

- Anordningen är absolut nödvändig för att undvika omedelbara risker för att motorn drabbas av skador eller olyckor orsakade av en felaktig funktion hos en komponent i systemet för avgasåterföring.
- Dessa skador är så allvarliga att de medför en konkret fara vid framförandet av fordonet.
- Vid tidpunkten för godkännandet finns det inte någon annan teknisk lösning som gör det möjligt att undvika dessa risker.

EU-domstolen påpekade slutligen att även om **manipulationsanordningen** vore nödvändig, **ska den vara förbjuden om den är utformad så att den är i funktion under normala trafikförhållanden under större delen av året**. I annat fall skulle undantaget bli tillämpligt oftare än förbudet, vilket skulle leda till ett oproportionerligt åsidosättande av själva principen om en minskning av fordons utsläpp av kväveoxider (NOx).

EU-domstolen prövar regelbundet mål på miljöområdet. Bland de senaste återfinns exempelvis följande:

- dom i målet *"Ville de Paris m.fl."* (Typgodkännande av fordon – Värden av kväveoxidutsläpp – Testförfarande för utsläpp vid verklig körning) av den 13 januari 2022 ([C-177/19 P m.fl.](#))

- dom i målet *GSMB Invest, Volkswagen och Porsche Inter Auto och Volkswagen* (Dieselfordon – Utsläpp av kväveoxider, NOx – Förbjudna manipulationsanordningar - Temperaturfönster) av den 14 juli 2022 ([C-128/20 m.fl.](#))

- dom i målet *Kommissionen/Spanien* (Gränsvärden – Koldioxid, NO₂) av den 22 december 2022 ([C-125/20](#))

- dom i målet *Ministre de la Transition écologique och Premier ministre* (Statens ansvar för luftföroreningar) av den 22 december 2022 ([C-61/21](#))

I fokus Rätten att bli bortglömd ställs mot informationsfriheten

Dom i målet *Google* (Borttagande av påstått felaktigt innehåll) av den 8 december 2022 ([C-460/20](#))

Den allmänna dataskyddsförordningen (dataskyddsförordningen)

Dataskyddsförordningen trädde i kraft 2018 och ska ge medborgarna mer kontroll över sina personuppgifter, samt tydliggöra ansvaret för de som innehar sådana uppgifter.

Bland de rättigheter som erkänns i dataskyddsförordningen återfinns följande:

- rätt att få information om uppgiftsbehandling,
- rätt att få tillgång till uppgifter som innehas,
- rätt att få felaktiga eller ofullständiga uppgifter rättade,
- rätt att få uppgifter som behandlats på olagligt sätt eller som inte längre är nödvändiga för ändamålet med behandlingen raderade (mer känd som rätten att bli bortglömd), och
- rätt till dataportabilitet (inhämtning av uppgifter som lämnats till en personuppgiftsansvarig).

På unionsnivå regleras skyddet av personuppgifter av den allmänna dataskyddsförordningen.

Rätten till skydd av personuppgifter är dock inte absolut. Den måste vägas mot andra grundläggande rättigheter i enlighet med **proportionalitetsprincipen**. Bland dessa andra grundläggande rättigheter finns rätten till informationsfrihet.

I domen *Google*, som meddelades den 8 december 2022, erinrade EU-domstolen om betydelsen av denna avvägning och tillämpade den för att besvara en fråga från Tysklands federala Högsta domstol om rätten att bli bortglömd.

Twisten gällde två företagsledare för en koncern av investmentbolag som hade begärt att Google skulle ta bort vissa resultat som visades vid en sökning på deras namn. Sökresultatet innehöll länkar till artiklar där den investeringsmodell som koncernen använde sig av presenterades på ett ofördelaktigt sätt. De båda företagsledarna hävdade att artiklarna innehöll felaktiga påståenden. De begärde också att fotografier av dem – i form av miniatyrbilder (*thumbnails*) utan något som helst sammanhang – inte skulle visas i förteckningen över sökresultat.

Google vägrade att efterkomma denna begäran, med motiveringen att artiklarna och fotografierna ingick i en yrkesmässig kontext, och hävdade att man inte hade kännedom om huruvida uppgifterna i artiklarna var felaktiga eller ej.

Tyska federala högsta domstolen, som hade att avgöra denna tvist, anmodade EU-domstolen att tolka dataskyddsförordningen mot bakgrund av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I förordningen föreskrivs nämligen uttryckligen att det inte föreligger en rätt att bli bortglömd när behandlingen av de aktuella personuppgifterna är nödvändig för att utöva rätten till informationsfrihet.

EU-domstolen underströk att **rätten till privatliv** och skydd för personuppgifter i regel **har företräde framför internetanvändarnas legitima intresse av att få tillgång till information**. Denna avvägning kan emellertid vara beroende av typen av information och dess känslighet för den registrerades privatliv. Den är också beroende allmänhetens intresse av att få tillgång till informationen. Detta intresse kan variera beroende på **vilken roll personen spelar i det offentliga livet**.

Yttrande- och informationsfriheten ska dock inte tas i beaktande om (mer än en obetydlig del) av de **uppgifter** som förekommer i det indexerade innehållet visar sig vara **felaktiga**.

När en person begär att indexerat innehåll ska tas bort måste sökmotorleverantören uppfylla följande skyldigheter:

- Vederbörande måste kontrollera huruvida innehållet fortsättningsvis kan upptas i förteckningen över de resultat som visas efter sökningar som utförts med hjälp av sökmotorn. Om det finns tillräcklig bevisning som kan styrka begäran är sökmotorleverantören skyldig att efterkomma den.
- Om det inte är uppenbart att uppgifterna är felaktiga är sökmotorleverantören inte skyldig att ta bort dem. I ett sådant fall måste den berörda personen emellertid ha möjlighet att vända sig till en tillsynsmyndighet eller en rättslig myndighet för att dessa ska genomföra nödvändiga kontroller och, i förekommande fall, förelägga sökmotorleverantören att vidta erforderliga åtgärder.
- Sökmotorleverantören måste då informera internetanvändarna om att det pågår ett administrativt förfarande eller domstolsförfarande avseende påstått felaktiga uppgifter i indexerat innehåll.

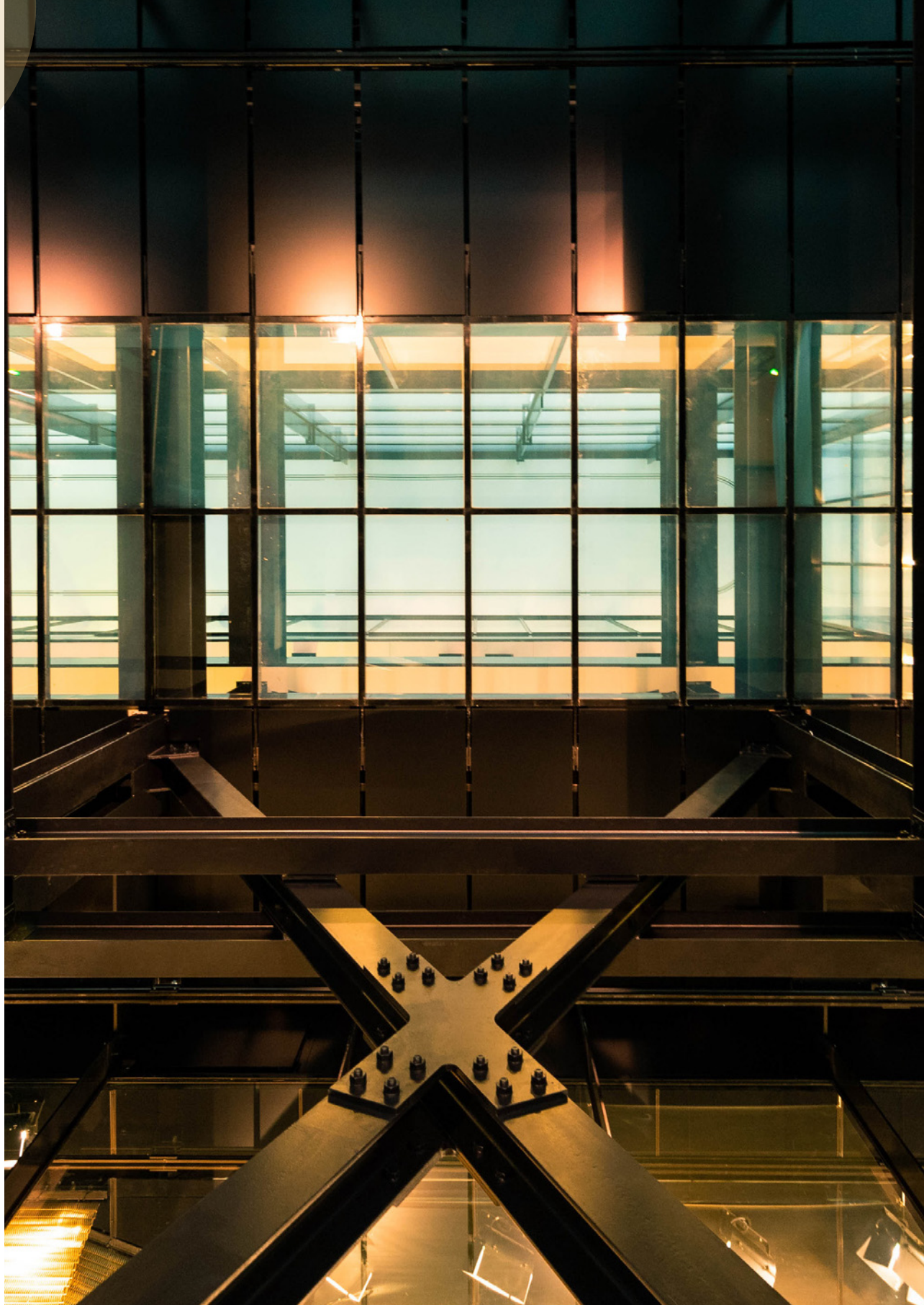

- Sökmotorleverantören måste också kontrollera huruvida det är nödvändigt att visa miniatyrbilder (*thumbnails*) för att de internetanvändare som eventuellt är intresserade av att få tillgång till dessa ska kunna utöva sin rätt till informationsfrihet. Att publicera fotografier av en person kan nämligen utgöra ett synnerligen allvarligt ingrepp i personens privatliv. Att sådan tillgång bidrar till en debatt av allmänintresse utgör en avgörande faktor som ska tas i beaktande inom ramen för den avvägning mellan konkurrerande grundläggande rättigheter som ska göras.

Personuppgiftsskydd är ett rättsområde som ger upphov till ett stort antal mål vid domstolen.

Angående utvecklingen av informations- och kommunikationsteknik har följande domar nyligen meddelats:

- dom i målet *Facebook Ireland och Schrems*, av den 16 juli 2020, om den skyddsnivå som ska garanteras vid överföring av personuppgifter till ett tredjeland ([C-311/18](#))
- dom i målet *La Quadrature du Net m.fl.*, av den 6 oktober 2020, om ett förbud mot nationella bestämmelser som innebär att trafik- och lokaliseringssuppgifter ska lagras generellt och odifferentierat ([C-511/18, m.fl.](#))
- dom i målet *Prokuratuur*, av den 2 mars 2021, angående offentliga myndigheters tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter för att bekämpa grov brottslighet ([C-746/18](#))
- dom i målet *Facebook Ireland m.fl.*, av den 15 juni 2021 om de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter ([C-645/19](#))
- dom i målet *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, av den 1 augusti 2022, om insyn i deklARATIONER om privata intressen som getts in av anställda eller ledande personer inom den offentliga förvaltningen ([C-184/20](#))

I fokus Kriget i Ukraina: förbud för pro-ryska medier att sända innehåll och yttrandefriheten

Dom i målet *RT France/rådet* av den 27 juli 2022 ([T-125/22](#))

Det interimistiska förfarandet

I väntan på tribunalens slutliga avgörande ansökte RT France, den 8 mars 2022, om att tribunalens ordförande omedelbart skulle undanröja verkningarna av beslutet att förbjuda sändningsverksamheten. Denna ansökan, som ingick i ett så kallat interimistiskt förfarande, avslogs den 30 mars. Tribunalens ordförande ansåg bland annat att RT France inte hade visat att förbudet orsakade TV-kanalen irreparabel skada. Det fanns därför inget särskilt brådskande skäl till att undanröja verkningarna av beslutet innan målet avgjordes slutgiltigt.

Den 24 februari 2022 inledde den Ryska federationen (Ryssland) ett anfallskrig mot Ukraina. Europeiska unionen har agerat mot detta folkrättsbrott inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, bland annat genom att införa sanktioner mot Ryssland. Den 1 mars 2022 **förbjöd Europeiska unionens råd sändningsverksamheten för vissa medier** inom eller riktade till unionen, **för att motverka rysk propaganda**.

Förbudet omfattade bland annat RT France, en TV-kanal som finansieras av den ryska statsbudgeten och som den 8 mars 2022 väckte talan vid Europeiska unionens tribunal för att få rådets beslut ogiltigförklarat.

Med hänsyn till målets betydelse och brådskande karaktär beslutade tribunalens stora avdelning (15 domare), för första gången på eget initiativ, att målet skulle handläggas skyndsamt, vilket innebar att domen meddelades på mindre än fem månader.

I sin dom av den 27 juli ogillade tribunalen talan i sin helhet. Domen grundade sig på tre väsentliga faktorer.

- Rådet har stor frihet att besluta om **restriktiva åtgärder** inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Rådet kan tillfälligt förbjuda sändningar med innehåll från vissa medier som finansieras av den ryska statsbudgeten om dessa medier stöder Rysslands militära angrepp. Ett enhetligt genomförande av ett sådant förbud kan ske bättre på EU-nivå än på nationell nivå.

- Sändningsförbudet, som beslutades utan att först låta RT France yttra sig, utgjorde inte en kränkning av bolagets rätt till försvar. Det extraordinära och extremt brådskande läget, som uppstått på grund av att ett krig brutit ut vid unionens gränser, krävde en snabb reaktion. För att de **förbudsåtgärder** som vidtagits **mot spridandet av propaganda för den militära aggressionen skulle bli effektiva** var det av yttersta vikt att de genomfördes omedelbart.
- Yttrandefriheten utgör en av de viktigaste grunderna för ett demokratiskt samhälle. Denna frihet gäller inte bara för uppfattningar som tas emot positivt eller anses vara oskadliga, utan också för uppfattningar som kränker, chockerar eller är störande. Att så är fallet följer av att det i ett demokratiskt samhälle måste finnas utrymme för pluralism, tolerans och öppenhet.

I ett demokratiskt samhälle kan det emellertid visa sig nödvändigt att **beivra uttalanden** som sprider, uppmuntrar, främjar eller rättfärdigar hat grundat på intolerans samt användning och försvar av våld.

De förbudsåtgärder som vidtagits mot RT France eftersträvar detta mål. Syftet är att skydda unionens allmänna ordning och säkerhet, som hotas av Rysslands systematiska propagandakampanj, och att utöva påtryckningar på de ryska myndigheterna för att de ska upphöra med sin militära aggression. Åtgärden är också proportionerlig eftersom den är lämplig och nödvändig med hänsyn till det eftersträlvade målet. Det finns tillräckligt med konkreta, exakta och samstämmiga bevis för att **RT France aktivt stödde Rysslands destabiliserande och aggressiva politik**, som slutligen utmynnade i en storskalig militär offensiv mot Ukraina. RT France hade inte inkommit med någon bevisning som kunde styrka att kanalens informationsförmedling om det pågående kriget på det stora hela hade varit balanserad, eller kunde anses vara förenlig med principerna om de audiovisuella mediernas "skyldigheter och ansvar".

Restriktiva åtgärder eller sanktioner

Med hjälp av dessa verktyg kan Europeiska unionen främja de mål som eftersträvas inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Dessa mål består bland annat i att slå vakt om unionens värden, dess grundläggande intressen och säkerhet, främja demokratin, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna, bevara freden och förebygga konflikter, samt stärka den internationella säkerheten.

Dylika åtgärder kan riktas mot tredjeländers regeringar eller icke-statliga enheter (exempelvis företag) och enskilda (exempelvis terroristgrupper). I de flesta fall tar åtgärderna sikte på enskilda personer eller enheter, och består i att frysa tillgångar eller i att utfärda reseförbud inom EU.

För närvarande är ett stort antal mål om restriktiva åtgärder anhängiga vid tribunalen. Det rör sig bland annat om sanktioner som vidtagits i samband med åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende, på grund av situationen i Syrien och Vitryssland, eller mot Demokratiska republiken Kongo.

I fokus Google påförs rekordböter på 4,125 miljarder euro för att ha infört restriktioner för tillverkare av Android-mobiler

Dom i målet *Google och Alphabet/kommissionen* (Google Android) av den 14 september 2022 ([T-604/18](#))

Google är ett informations- och kommunikationsteknikföretag specialiserat på internetrelaterade varor och tjänster. Merparten av företagets intäkter kommer från dess största produkt, sökmotorn Google Search. Företagets affärsmodell bygger på en samverkan mellan ett antal produkter och tjänster som användarna erbjuds huvudsakligen gratis å ena sidan, och annonseringstjänster på nätet som använder insamlade uppgifter från dessa användare å den andra. Google tillhandahåller också operativsystemet Android, som i juli 2018 var installerat på cirka 80 procent av de smarta mobila enheterna i Europa, enligt Europeiska kommissionens uppgifter.

Sedan kommissionen mottagit ett antal klagomål inleddes ett förfarande mot Google under 2015. År 2018 resulterade detta förfarande i att Google ålades att betala böter på 4,343 miljarder euro för att ha infört olagliga restriktioner för tillverkare av Android-mobilenheter och för mobilnätoperatörer.

Restriktionerna innebar att dessa tillverkare av mobila enheter var tvungna att:

- förinstallera Google Search och Chrome för att få nyttjandelicensen till Play Store,
- avstå från att sälja enheter utrustade med Android-versioner som inte var godkända av Google, och
- avstå från att förinstallera en konkurrerande söktjänst för att få del av Googles reklamintäkter.

Enligt kommissionen syftade **dess**a restriktioner till att stärka **den dominerande ställningen för Googles sökmotor**, och därigenom öka företagets intäkter från sökannonser.

Vad är missbruk av dominerande ställning?

En dominerande ställning kännetecknas av en situation där ett företag har en sådan ekonomisk maktställning att det kan hindra en effektiv konkurrens och uppträda oberoende i förhållande till sina konkurrenter, kunder, leverantörer och slutkonsumenter.

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förbjuder företag att missbruka sin dominerande ställning för att begränsa eller snedvrider konkurrensen, exempelvis genom att erbjuda oskäligen låga priser, överenskomelser om ensamrätt på försäljning eller lojalitetsrabatter, i syfte att locka över leverantörer från konkurrerande företag.

Detta var det högsta bötesbelopp som någonsin har utdömts av en konkurrensmyndighet i Europa. Google väckte talan vid tribunalen för att bestrida kommissionens beslut.

I fallet med *Google och Alphabet* innehöll ärendeakten över 100 000 sidor. Vid förhandlingen närvarade 72 advokater och ombud för 13 olika parter (sökanden, Google och Alphabet, svaranden, Europeiska kommissionen, samt 11 intervenienter som stödde antingen sökanden eller svaranden). Förhandlingen pågick i fem dagar.

Den 14 september 2022 avgjordes målet genom tribunalens dom *Google och Alphabet/kommissionen*. **Tribunalen fastställde i stort sett kommissionens beslut och avslog huvuddelen av talan.** Tribunalen ansåg dock att kommissionen inte i tillräckligt utsträckning hade visat att vissa av Googles beteenden kunde begränsa konkurrensen, och att den inte borde ha nekat Google möjligheten att lägga fram sina argument på denna punkt vid ett muntligt hörande. Efter att ha gjort en egen bedömning av samtliga relevanta omständigheter **sänkte tribunalen bötesbeloppet till 4,125 miljarder euro.**

Tribunalen kontrollerar sakomständigheterna och säkerställer korrekt rättstillämpning

Konkurrens mål vid tribunalen är ofta komplexa och mycket omfattande. Tribunalen dömer i första instans. Det betyder att den inte bara ska undersöka om kommissionen tillämpade lagen korrekt, utan även om de faktiska omständigheterna är tillräckligt styrkta. Ärendeakten kan innehålla detaljerade uppgifter och ekonomiska utredningar som syftar till att bevisa eller motbevisa effekterna av företagets beteende på marknaden.

Dom i målet *Qualcomm/kommissionen* av den 15 juni 2022 ([T-235/18](#))

I ett annat mål om missbruk av dominerande ställning ogiltigförklarade tribunalen i sin helhet kommissionens beslut att påföra Qualcomm böter på cirka 1 miljard euro för att ha missbrukat sin dominerande ställning på marknaden för LTE-chipset (elektroniska komponenter som smarta telefoner och surfplattor är utrustade med). Enligt kommissionen bestod missbruket i avtal om stimulansbetalningar, vilka innebar att Apple endast fick köpa sina LTE-chipsatser från Qualcomm. Tribunalen konstaterade att flera processuella brister hade inverkat på Qualcomms rätt till försvar, bland annat den omständigheten att vissa intervjuer inte hade spelats in under utredningen. Tribunalen noterade också att kommissionen i sin analys av avtalens konkurrensbegränsande effekter inte hade tagit hänsyn till alla relevanta sakomständigheter, särskilt att det inte fanns något tekniskt alternativ till LTE-chipset för Apple.

Tillbakablick på årets viktigaste domar

Miljö

Skydd av flora och fauna, föroreningar av luft, mark och vatten, samt risker med farliga ämnen medför visserligen stora utmaningar men Europeiska unionen möter dessa genom

att anta strikta regler. Sådana regler gäller bland annat vid fastställandet av gränsvärden för utsläpp av föroreningar, särskilt i tätorter.

EU-domstolen och miljön

[Se videon på YouTube](#)

Inom ramen för ett fördragsbrottsförfarande mot Italien yrkade kommissionen att domstolen skulle fastställa att denna medlemsstat hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att systematiskt och konstant ha överskridit de årliga gränsvärdena för utsläpp av kvävedioxid (NO₂) i olika zoner, närmare bestämt städerna Turin, Milano, Bergamo, Brescia, Genua, Florens, Rom och Catania. Domstolen biföll kommissionens talan och konstaterade att **Italien** hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 2008/50 genom att inte ha förhindrat att **de årliga gränsvärdena för utsläpp av kvävedioxid överskreds systematiskt och konstant**. Italien hade också underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att från och med den 11 juni 2010 inte ha vidtagit några åtgärder – såsom bättre anpassade planer för att förbättra luftkvaliteten eller särskilda kompletterande åtgärder för att skydda känsliga befolkningsgrupper – för att säkerställa att gränsvärdena för NO₂ inte överskreds i de berörda områdena.

[Dom i målet kommissionen/Italien \(NO₂-gränsvärden\) av den 12 maj 2022 \(C-573/19\)](#)

I sin samling med rättsfallsresuméer ger direktoratet för forskning och dokumentation juristkåren tillgång till "[Urval av årets viktigaste avgöranden](#)" och "[Månadsbulletinen om rättspraxis](#)".

När oljetankern *Prestige* sjönk utanför Galiciens kust (Spanien) i november 2002 skedde ett omfattande oljeutsläpp som förorenade de spanska och franska kusterna. För Spaniens del rörde det sig om landets värsta miljökatastrof. I ett mål angående de **skador som förlisningen och det påföljande oljeutsläppet hade orsakat**, slog domstolen fast att den omständigheten att en brittisk domstol hade fastställt en skiljedom som meddelats till följd av ett skiljedomsförfarande i Förenade kungariket inte kunde hindra erkännandet av en spansk dom som ålade en försäkringsgivare att ersätta dessa skador. EU-domstolen ansåg nämligen att en skiljedom endast kan hindra erkännandet av rättsliga avgöranden från andra medlemsstater om dess innehåll också kunde ha varit föremål för ett rättsligt avgörande som antagits i enlighet med förordning (EG) nr 44/2001. I det aktuella fallet godtog EU-domstolen inte att den brittiska domen skulle kunna hindra erkännandet av den dom som meddelats i Spanien till följd av att den skadelidande väckt en direkt skadeståndstalan för att faktiskt få ersättning för den skada som vederbörande lidit.

[Dom i målet *London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association* av den 20 juni 2022 \(C-700/20\)](#)

Energi

I ett läge som präglas av kriget i Ukraina och den europeiska kontinentens energiberoende i förhållande till resten av världen garanterar Europeiska unionen energiförsörjningen och energisäkerheten inom sina gränser. EU bidrar inte bara till att säkerställa att den europeiska energimarknaden fungerar och att hantera de stigande energipriserna, särskilt priserna på gas och elektricitet, utan

garanterar också att medlemsstaternas energinät sammankopplas. EU främjar även utvecklingen av förnybara energikällor ett minskat beroende av fossila bränslen. Eftersom medlemsstaternas egna investeringar kan äventyra konkurrensen på energimarknaden, kontrollerar tribunalen att sådana investeringar är förenliga med unionsrätten.

Österrike bestred kommissionens beslut att godkänna investeringsstöd som **Ungern** beviljat ett statligt ägt företag för **utveckling av två kärnkraftsreaktorer** som höll på att byggas vid kraftverket i Paks. Tribunalen prövade de argument som framförts av Österrike, bland annat att stödet orsakade oproportionerliga snedvridningar av konkurrensen och ojämlik behandling som ledde till att producenter av förnybar energi uteslöts från **elmarknaden**. Tribunalen konstaterade att kommissionens analys var korrekt och fullständig, samt kunde ligga till grund för slutsatsen att **det statliga stödet var förenligt med unionsrätten**. Den el som produceras av de nya reaktorerna kommer nämligen att bli tillgänglig på grossistmarknaden för alla marknadsaktörer på ett transparent sätt. Det finns därför ingen risk för att den el som produceras av Paks II kommer att monopoliseras genom långfristiga avtal som kan medföra likviditetsrisker för den aktuella marknaden.

[Dom i målet Österrike/kommissionen av den 30 november 2022 \(T-101/18\)](#)

Under år 2015 inledde den systemansvarige för överföringssystemet för gas i Ungern (FGSZ) ett regionalt samarbetsprojekt, i syfte att öka energioberoendet genom att införa **gas från Svarta havet** i systemet. Projektet skulle göra det möjligt att skapa inkrementell kapacitet, bland annat mellan **Ungern och Österrike**. År 2018 godkände den österrikiska tillsynsmyndigheten det förslag som den systemansvarige för överföringssystemet för gas i Österrike (GCA) hade lagt fram avseende den delen av projektet, medan dess ungerska motsvarighet (MEKH), på förslag av FGSZ, antog ett motsatt beslut. I avsaknad av ett samordnat beslut mellan de berörda nationella tillsynsmyndigheterna, förklarade sig byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) 2019 behörig i frågan och godkände den del av projektet som omfattades av GCA:s förslag. Både MEKH och FGSZ överklagade ACER:s beslut till tribunalen, som slog fast att bestämmelserna i förordning 2017/459 om **processen för att skapa inkrementell kapacitet för transport av gas** inte var tillämpliga i fallet. Följaktligen var ACER inte behörig att anta beslutet om godkännande, och tribunalen ogiltigförklarade därför detta beslut.

[Dom i målet MEKH och FGSZ/ACER av den 16 mars 2022 \(förenade målen T-684/19 och T-704/19\)](#)

Konsumentskydd

Främjandet av konsumenters rättigheter, välbefinnande och välbefinnande är grundläggande värden i utvecklingen av unionens politik. Domstolen övervakar tillämpningen av konsumentskyddsreglerna för att se till

att konsumenternas hälsa, säkerhet, samt ekonomiska och rättsliga intressen skyddas, oavsett var de är bosatta, vart de reser eller varifrån de gör sina inköp inom unionen.

Vad har EU-domstolen gjort för mig?

[Se videon på YouTube](#)

EU-domstolen: en garanti för konsumenternas rättigheter

[Se videon på YouTube](#)

Enligt unionsrätten har en konsument som har ingått ett avtal med en näringsidkare via internet eller telefon i princip 14 dagar på sig att frånträda avtalet utan att behöva ange några skäl. **Denna ångerrätt gäller dock inte för kultur- eller sportevenemang**, för att skydda arrangörerna från risken för att biljetter förblir osålda. Domstolen klargjorde att detta undantag även gäller vid **köp online av konsertbiljetter från en leverantör av biljettjänster**, eftersom den ekonomiska risken ligger hos konsertarrangören.

[Dom i målet CTS Eventim av den 31 mars 2022 \(C-96/21\)](#)

Domstolen slog fast att ett **lufttrafikföretag från ett land utanför EU** (i det här fallet **United Airlines**) som inte ingått något transportavtal med passagerarna, men som utfört flygningen, **kan vara skyldigt att betala kompensation till passagerarna om flygningen blir kraftigt försenad**. Det är nämligen det lufttrafikföretag som inom ramen för sin passagerarflygverksamhet beslutar att genomföra en bestämd flygning som ska anses utgöra det lufttrafikföretag som utför flygningen. Detta lufttrafikföretag anses således agera för det avtalsslutande lufttrafikföretagets (i det här fallet Lufthansas) räkning. Domstolen betonade dock att det lufttrafikföretag som faktiskt utfört flygningen (United Airlines) och som betalat kompensation till passagerarna, behåller rätten att begära ersättning från någon, däribland tredje man, i enlighet med tillämplig nationell rätt.

[Dom i målet United Airlines av den 7 april 2022 \(C-561/20\)](#)

Sedan en flygning från New York till Budapest blivit mer än tre timmar försenad ansökte passagerarna hos den ungerska myndighet som ansvarar för tillämpningen av förordningen om att lufttrafikföretaget LOT skulle betala ut den kompensation som de hade rätt till enligt förordningen om flygpassagerares rättigheter. Myndigheten konstaterade att förordningen hade åsidosatts och ålade LOT att betala ut 600 euro till varje berörd passagerare. LOT bestred detta beslut vid en ungersk domstol. EU-domstolen ombads avgöra om den ungerska myndigheten kunde ålägga ett lufttrafikföretag att betala ersättning eller om detta var en fråga för de nationella domstolarna. EU-domstolen ansåg att **den nationella myndighet som ansvarar för tillämpningen av förordningen kan, med anledning av enskilda klagomål, förplikta ett lufttrafikföretag att kompensera passagerarna**, förutsatt att den berörda medlemsstaten har gett myndigheten befogenhet att göra detta.

[Dom i målet LOT \(Kompensationsskyldighet åläggs av förvaltningsmyndighet\) av den 29 september 2022 \(C-597/20\)](#)

Sedan en litauisk domstol begärt ett förhandsavgörande tolkade EU-domstolen direktivet om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet. I detta fall handlade det om olika typer av brusande badbomber som såg ut som livsmedelsprodukter och som därför medförde en risk för förgiftning för konsumenterna, särskilt barn. Domstolen slog fast att **en medlemsstat** på vissa villkor **får begränsa distributionen av kosmetiska produkter som kan förväxlas med livsmedel, på grund av att de ser ut som just livsmedel och därför kan medföra hälsorisker**. Domstolen påpekade även att intresset av att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet kan väga tyngre än rätten att saluföra vissa kosmetiska produkter.

[Dom i målet *Get Fresh Cosmetics* av den 2 juni 2022 \(C-122/21\)](#)

Likabehandling

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna slår fast att alla individer är lika inför lagen såsom människor, arbetstagare, medborgare eller parter i rättsliga förfaranden. Särskilt direktiv 2000/78 ger en allmän ram för likabehandling i arbetslivet genom att förbjuda diskriminering på grund av religion

eller övertygelse, ålder, funktionshinder eller sexuell läggning. Domstolen har avgjort flera mål om påstådda fall av direkt eller indirekt diskriminering, och har då framhållit principen om att proportionalitet måste råda mellan det mål som eftersträvas med reglerna i fråga och principen om likabehandling.

EU-domstolen: en garanti för likabehandling och minoriteters rättigheter

[Se videon på YouTube](#)

I ett mål där en spansk domstol hänskjutit en begäran om förhandsavgörande prövade EU-domstolen huruvida den nationella lagstiftningen om **sociala trygghetsförmåner för hushållsarbetare** var förenlig med EU:s direktiv om jämlikhet i fråga om social trygghet. Det spanska särskilda systemet för hushållsarbetare omfattade inte skydd vid arbetslöshet. EU-domstolen konstaterade att hushållsarbetare huvudsakligen är kvinnor och fann att direktivet utgör hinder mot att undanta sådant skydd, eftersom det resulterar i att kvinnliga arbetstagare missgynnas i förhållande till manliga arbetstagare, vilket utgör **indirekt diskriminering på grund av kön**. Denna diskriminering kunde inte heller motiveras av sakliga skäl som helt saknade samband med diskriminering på grund av kön.

[Dom i målet TGSS \(Hushållsarbeters arbetslöshet\) av den 24 februari 2022 \(C-389/20\)](#)

Sedan en portugisisk domstol begärt ett förhandsavgörande prövade EU-domstolen huruvida nationell lagstiftning om beräkning av ersättning för icke uttagen årlig semester var förenlig med EU-direktivet om **bemanningsföretag**. Domstolen ansåg att metoden för att beräkna denna ersättning och motsvarande semestertillägg enligt det särskilda regelverket för arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag missgynnade dessa arbetstagare i fråga om antalet dagar med betald semester och semestertilläggets storlek. **Ersättningen i fråga måste vara minst lika stor som den ersättning arbetstagarna skulle ha fått om de hade rekryterats direkt av kundföretaget** för samma tjänst under samma tidsperiod.

[Dom i målet *Luso Temp* av den 12 maj 2022 \(C-426/20\)](#)

Den franskspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel frågade EU-domstolen om begreppet "religion eller övertygelse" i direktivet om likabehandling i arbetslivet ska tolkas så, att det innehåller två aspekter av samma skyddade kriterium, eller är det tvärtom så, att religion och övertygelse ska förstås som två skilda kriterier. Arbetsdomstolen anmodade även EU-domstolen att klargöra huruvida ett förbud mot att bära huvudduk, enligt ett företags interna regler, utgjorde direkt diskriminering på grund av religion. Tvisten hade uppstått sedan svarandeföretaget underlåtit att besvara en spontan ansökan från L.F., en ung muslimsk kvinna, sedan hon under en intervju hade uppgett att hon skulle vägra att ta av sig sin huvudduk i enlighet med den neutralitetspolicy som föreskrevs i dessa interna regler.

I sin dom slog EU-domstolen fast att **religion och övertygelse** (däribland filosofisk eller andlig övertygelse) **utgör en enda diskrimineringsgrund**. **Ett företags interna regler som innebär att synliga religiösa, filosofiska eller andliga symboler förbjuds utgör dock inte direkt diskriminering om de tillämpas på ett allmänt sätt och utan åtskillnad i förhållande till samtliga anställda.** Sådana regler kan dock medföra indirekt diskriminering om det visas att den till synes neutrala skyldighet som dessa regler innehåller i själva verket leder till att personer tillhörande en viss religion eller personer med vissa övertygelser särskilt missgynnas. Sådan indirekt diskriminering kan emellertid, under vissa omständigheter, motiveras av ett berättigat mål. Vid prövningen av om ett sådant berättigat mål är för handen kan den nationella domstolen, inom ramen för avvägningen mellan olika intressen, tillmäta religion eller övertygelse större betydelse än de intressen som följer av bland annat näringsfriheten, om detta föreskrivs i nationell rätt.

[Dom i målet S.C.R.L. \(Religiös klädedräkt\) av den 13 oktober 2022 \(C-344/20\)](#)

En italiensk domstol bad EU-domstolen klargöra om nationell lagstiftning som införde en **högsta åldersgräns på 30 år för att få delta i allmänna uttagningsprov för rekrytering av poliskommissarier** var förenlig med unionsrätten, i synnerhet med principen om icke-diskriminering. Domstolen konstaterade att denna begränsning medförde en **särbehandling på grund av ålder**, men överlät åt den nationella domstolen att kontrollera om den kunde motiveras av ett väsentligt och avgörande yrkeskrav, såsom ett krav på särskild fysisk förmåga kopplad till de uppgifter som en poliskommissarie faktiskt utför. Den nationella domstolen uppmanades även att kontrollera om denna begränsning motiverades av ett berättigat mål och om den var proportionerlig i förhållande till detta mål, särskilt genom att pröva huruvida det utslagsgivande fysiska test som ingick i uttagningsprovet kunde utgöra en lämplig och mindre ingripande åtgärd.

[Dom i målet *Ministero dell'Interno* \(Åldersgräns för rekrytering av poliskommissarier\) av den 17 november 2022 \(C-304/21\)](#)

A valdes till ordförande för en arbetstagarorganisation år 1993. Denna politiska funktion, som grundade sig på förtroende, innehöll emellertid vissa inslag som var typiska för yrkesutövning; A var anställd på heltid och erhöll månadslön och semesterlagen var tillämplig på henne. A omvaldes vart fjärde år och var organisationens ordförande till och med år 2011, då hon, 63 år gammal, hade överskridit den föreskrivna åldersgränsen för att få ställa upp i ordförandevalet som skulle hållas samma år. Ligebehandlingsnævnet (likabehandlingsnämnden), som företrädde A mot HK/Danmark och HK/Privat, väckte talan vid en dansk domstol, som bad EU-domstolen klargöra huruvida direktivet om **likabehandling i arbetslivet** var tillämpligt i denna situation. EU-domstolen slog fast att en **åldersgräns som enligt stadgarna för en arbetstagarorganisation gäller för att en person ska kunna väljas till ordförande för denna organisation omfattas av tillämpningsområdet för nämnda direktiv**. Varken den politiska karaktären hos en sådan tjänst eller rekryteringsmetoden (val) har någon betydelse i detta sammanhang.

[Dom i målet *HK/Danmark och HK/Privat* av den 2 juni 2022 \(C-587/20\)](#)

Familjerätt

Europeiska unionen fastställer gemensamma familjerättsliga regler så att unionsmedborgarna inte hindras från att utöva sina rättigheter på grund av att de bor i olika medlemsstater i unionen eller har flyttat

från en medlemsstat till en annan under sin livstid. I denna anda reglerar Bryssel IIa-förordningen det rättsliga samarbetet inom unionen i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar.

I ett mål om förhandsavgörande, angående **ett barn som bytt hemvist** från Sverige till Ryssland, slog EU-domstolen fast att domstolarna i en medlemsstat inte bibehåller sin behörighet att avgöra frågor om vårdnad om barnet med stöd av Bryssel IIa-förordningen, när barnet under domstolsförfarandet lagligen har bytt hemvist till ett tredjeland som är anslutet till 1996 års Haagkonvention.

[Dom i målet CC \(Byte av barnets hemvist till ett tredjeland\) av den 14 juli 2022 \(C-572/21\)](#)

En unionsmedborgare som inte hade tyskt medborgarskap nekades **barnbidrag** av de tyska myndigheterna för de tre första månaderna av hennes vistelse i Tyskland. Myndigheterna grundade sitt beslut på att personen inte hade någon inkomst i Tyskland. Då detta krav inte gällde för tyska medborgare som återvänt till Tyskland efter att ha vistats i en annan medlemsstat, överklagade EU-medborgaren avslagsbeslutet till en tysk domstol, som vände sig till EU-domstolen. EU-domstolen ansåg att en sådan **särbehandling utgör diskriminering som är förbjuden enligt unionsrätten**. EU-domstolen betonade dock att det följer av unionslagstiftningen att till skillnad från fall där den berörda personen bosätter sig i den berörda medlemsstaten (såsom i förevarande fall), är en tillfällig vistelse inte tillräcklig för att den berörda personen ska kunna göra anspråk på likabehandling.

[Dom i målet *Familienkasse Niedersachsen-Bremen* av den 1 augusti 2022 \(C-411/20\)](#)

I januari 2019 **införde Österrike en justeringsmekanism som skulle tillämpas vid beräkningen av schablonbeloppen för de familjebidrag och olika skatteförmåner** som beviljades arbetstagare vars barn var permanent bosatta i en annan medlemsstat. Justeringen kunde göras uppåt eller nedåt, i förhållande till den allmänna prisnivån i den berörda medlemsstaten. Kommissionen ansåg att denna justeringsmekanism och den särbehandling den gav upphov till för huvudsakligen migrerande arbetstagare, jämfört med österrikiska medborgare, stred mot unionsrätten. Kommissionen väckte därför talan om fördragsbrott vid EU-domstolen. I sin dom konstaterade domstolen att denna justeringsmekanism, som tog hänsyn till det bosättningsland där de berörda arbetstagarnas barn var bosatta, **stred mot unionsrätten eftersom den utgjorde en omotiverad indirekt diskriminering grundad på migrerande arbetstagares nationalitet**.

[Dom i målet *kommissionen/Österrike* av den 16 juni 2022 \(C-328/20\)](#)

Skydd av personuppgifter

Europeiska unionen har antagit en lagstiftning som utgör en gedigen, enhetlig bas för skyddet av personuppgifter, oavsett på vilket sätt och i vilket sammanhang uppgifterna samlas in, lagras, behandlas eller överförs.

Domstolen säkerställer att personuppgifter behandlas och lagras endast för vad som är strikt nödvändigt, och på ett sätt som inte medför ett oproportionerligt ingrepp i rätten till respekt för privatlivet.

Domstolen i den digitala världen

[Se videon på YouTube](#)

Proximus är en leverantör av telekommunikationstjänster i Belgien som även publicerar **telefonkataloger** med namn, adress och telefonnummer till abonnenterna hos olika leverantörer av **allmänt tillgängliga** telefonitjänster. Proximus försågs med dessa kontaktuppgifter av operatörerna, såvida inte en viss abonnent hade uttryckt att vederbörande inte önskade stå med i telefonkatalogen. I samband med att en **abonnent återkallat sitt samtycke** önskade en belgisk domstol att EU-domstolen skulle klargöra vilka skyldigheter som åvilade Proximus i egenskap av personuppgiftsansvarig. Enligt EU-domstolen **måste den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att informera övriga personuppgiftsansvariga om att det samtycke som erhållits från den registrerade har återkallats**. Dessa övriga personuppgiftsansvariga är sådana som har tillhandahållit Proximus personuppgifter, eller sådana som Proximus har vidarebefordrat dylika uppgifter till. Den personuppgiftsansvarige är också skyldig att vidta "rimliga åtgärder" för **att informera leverantörer av sökmotorer på internet om att den registrerade har begärt att få sina uppgifter raderade**.

[Dom i målet Proximus \(Allmänna elektroniska abonnentförteckningar\) av den 27 oktober 2022 \(C-129/21\)](#)

Domstolen uttalade sig återigen om möjligheten för staten att ålägga leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster en **allmän och odifferentierad skyldighet att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter**. Domstolen påpekade att även om trafikuppgifter enligt en tysk lag endast skulle lagras i tio veckor och lokaliseringssuppgifter i fyra veckor, så gjorde den stora mängden insamlade uppgifter det ändå möjligt att skapa en fullständig profil för de berörda personerna. **Ett sådant allvarligt ingrepp i privatlivet kan endast tillåtas i händelse av ett allvarligt hot mot nationell säkerhet, exempelvis ett terroristhot.** I avsaknad av sådana hot har säkerhetsmyndigheterna tillgång till andra åtgärder för att bekämpa brottslighet, såsom allmän och odifferentierad lagring av IP-adresser (ett identifieringsnummer som tilldelats en enhet som är ansluten till Internet), riktad lagring och skyndsam säkring (quick freeze, i enlighet med ett föreläggande om att tillfälligt lagra uppgifter som för närvarande behandlas och lagras).

[Dom i målet *SpaceNet m.fl.* av den 20 september 2022 \(förenade målen C-793/19 och C-794/19\)](#)

Ligue des droits humains (LDH) är en ideell organisation som i juli 2017 väckte talan vid den belgiska författningsdomstolen, med yrkande om ogiltigförklaring av den lag av den 25 december 2016 varigenom PNR-direktivet (om användning av flygpassageraruppgifter), API-direktivet (om transportörernas skyldighet att lämna ut passageraruppgifter) och direktiv 2010/65 (om rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till och/eller avgår från medlemsstaternas hamnar) hade införlivats med belgisk rätt. Enligt LDH var den belgiska lagen inte förenlig med rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter, som garanteras både i belgisk rätt och i unionsrätten. EU-domstolen ansåg att iakttagandet av de grundläggande rättigheterna kräver att de befogenheter som föreskrivs i PNR-direktivet begränsas till vad som är strikt nödvändigt. EU-domstolen fann att i **avsaknad av ett verkligt och aktuellt eller förutsebart terroristhot** i den berörda medlemsstaten, **utgör unionsrätten hinder mot nationell lagstiftning som innebär att PNR-uppgifter ska överföras och behandlas vid flygningar eller transporter med andra transportmedel inom unionen.**

[Dom i målet *Ligue des droits humains* av den 21 juni 2022 \(C-817/19\)](#)

Den franska kassationsdomstolen hänsköt en fråga till EU-domstolen om hur vissa relevanta bestämmelser i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, direktivet om marknadsmissbruk och förordningen om marknadsmissbruk förhåller sig till varandra. De aktuella nationella lagstiftningsåtgärderna innebar att operatörer av elektroniska kommunikationstjänster var skyldiga att, i förebyggande syfte, generellt och odifferentierat lagra trafikuppgifter i ett år från och med registreringsdagen. Dessa åtgärder syftade till att bekämpa marknadsmissbruksbrott, inklusive insiderhandel. Domstolen slog fast att **unionsrätten inte tillåter en generell och odifferentierad lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter i syfte att bekämpa marknadsmissbruksbrott**, däribland insiderhandel. Åtgärder som innebär att sådan lagring ska ske går utöver vad som är strikt nödvändigt och är inte motiverade i ett demokratiskt samhälle.

[Dom i målet VD och SR av den 20 september 2022 \(förenade målen C-339/20 och C-397/20\)](#)

Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa

Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser skapas med utgångspunkt i flera centrala politikområden: medlemsstaternas civil- och straffrättsliga samarbete, polissamarbete, kontroll vid de yttre gränserna, asyl och immigration. Det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna konkretiseras bland annat genom den europeiska arresteringsordern, ett rättsligt beslut som en medlemsstat utfärdar så att

en eftersökt person i en annan medlemsstat kan gripas för att lagföras eller avtjäna ett fängelsestraff. Vad gäller rätten till asyl följer det av unionsrätten vilka villkor en tredjelandsmedborgare eller statslös person måste uppfylla för att kunna beviljas internationellt skydd (flyktingdirektivet). Domstolen ombeds regelbundet att besvara frågor om det tillämpliga regelverket.

I mitten av september 2015 återinförde Österrike gränskontroller vid sina gränser mot Ungern och Slovenien, på grund av flyktingkrisen. Sedan dess har dessa gränskontroller återinförts vid flera tillfällen. En medborgare invände mot dessa kontroller vid en österrikisk domstol, som ombad EU-domstolen att klargöra om de var förenliga med unionsrätten. EU-domstolen slog fast att **en medlemsstat kan återinföra tillfälliga gränskontroller vid de inre gränserna för att bemöta ett allvarligt hot mot dess allmänna ordning eller inre säkerhet**, men inte för en längre **period än totalt sex månader**. Endast om ett sådant allvarligt hot uppstår på nytt kan det vara motiverat att återigen vidta en sådan åtgärd.

[Dom i målet Landespolizeidirektion Steiermark m.fl., \(Längsta tidsperiod för gränskontroller vid de inre gränserna\) av den 26 april 2022 \(C-368/20\)](#)

I juni 2016 utfärdade de italienska rättsliga myndigheterna en **europaisk arresteringsorder** mot KL, en italiensk medborgare bosatt i Frankrike, för att det fängelsestraff på tolv år och sex månader han dömts till skulle verkställas. Detta straff motsvarade det sammanlagda straffet för fyra brott som KL begått i Italien, däribland "allmänfarlig ödeläggelse och plundring". Appellationsdomstolen i Angers (Frankrike) vägrade att överlämna KL till de italienska rättsliga myndigheterna av det skälet att två av de aktuella gärningarna inte var straffbara i Frankrike. Rekvisiten för brottet "allmänfarlig ödeläggelse och plundring" skiljer sig nämligen åt i dessa medlemsstater; enligt italiensk rätt avser detta brott en mängd gärningar som resulterar i omfattande förstörelse och skadegörelse och även utgör ett hot mot den allmänna ordningen, men enligt fransk rätt är omfattande förstörelse av lös eller fast egendom som utgör ett hot mot den allmänna ordningen inte specifikt straffbelagt. EU-domstolen slog fast att det **inte krävs en exakt överensstämmelse mellan rekvisiten avseende det aktuella brottet i den utfärdande medlemsstaten och den verkställande medlemsstaten**. Den verkställande rättsliga myndigheten kan således inte vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder på grund av att endast vissa av de gärningar som utgör ett brott i den utfärdande medlemsstaten även utgör ett brott i den verkställande medlemsstaten.

[Dom i målet *Procureur général près la cour d'appel d'Angers* av den 14 juli 2022 \(C-168/21\)](#)

En rysk medborgare som vid 16 års ålder hade utvecklat en sällsynt form av blodcancer behandlades i Nederländerna. Hans medicinska behandling, som inte var tillåten i Ryssland, innefattade behandling med medicinsk cannabis för smärtlindring. Domstolen i Haag frågade EU-domstolen om det var förenligt med unionsrätten att anta ett **beslut om återvändande eller vidta en avlägsnandeåtgärd** i en sådan situation. EU-domstolen konstaterade att **unionsrätten utgör hinder mot att vidta sådana åtgärder när det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, vid ett återvändande**, på grund av att det saknas tillgång till adekvat vård i destinationslandet, kommer att **utsättas för en avsevärd, irreversibel och snabb ökning av den smärta som dennes allvarliga sjukdom orsakar**, eftersom det skulle strida mot människans värdighet.

[Dom i målet *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Avlägsnande - medicinsk cannabis\)* av den 22 november 2022 \(C-69/21\)](#)

Den egyptiske medborgaren I ansökte år 2019 – då han fortfarande var minderårig – om **internationellt skydd** i Grekland. I samband med sin ansökan uttryckte han en önskan om att återförenas med sin släktning S, som också var egyptisk medborgare och vistades lagligt i Nederländerna. Den nederländska statssekreteraren avslog de grekiska myndigheternas framställan om övertagande med motiveringen att det inte gick att fastställa I:s identitet och följaktligen inte heller familjebandet till S. I och S invände mot det beslutet men samma statssekreterare avvisade invändningen, med motiveringen att Dublin III-förordningen inte ger personer som ansöker om internationellt skydd rätt att bestrida de behöriga nationella myndigheternas beslut om avslag på en framställan om övertagande. Avvisningsbeslutet överklagades till domstolen i Haag (Nederländerna), som hänsköt frågan till EU-domstolen, som i sin tur svarade att Dublin III-förordningen, jämte Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, kräver att ett **ensamkommande barn** som har ansökt om internationellt skydd **ges ett rättsmedel mot ett beslut om avslag på dennes framställan om övertagande**. Barnets släkting kan dock inte kräva att få tillgång till ett sådant rättsmedel.

[Dom i målet *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Avslag på framställan om övertagande av ett egyptiskt ensamkommande barn\)* av den 1 augusti 2022 \(C-19/21\)](#)

Sjöräddning

Efter genomförda sjöräddningsinsatser uppkom frågan om vilka befogenheter hamnstatens myndigheter har att kontrollera

att fartyg som för en annan medlemsstats flagg iakttar kraven på sjö- och miljö säkerhet.

Sea Watch är en tysk humanitär organisation som bedriver **systematisk sök- och räddningsverksamhet i Medelhavet** med hjälp av fartyg. Efter räddningsinsatser år 2020 beslutade hamnkontoren i Palermo och Porto Empedocle (Italien) att genomföra inspektioner på två av organisationens fartyg och att kvarhålla dessa, vilket Sea Watch invände emot. En italiensk domstol vände sig då till EU-domstolen, för att den skulle klargöra omfattningen av hamnstatens kontroll- och kvarhållningsbefogenheter med avseende på fartyg som används av humanitära organisationer. Domstolen fann att **dylika fartyg kan bli föremål för hamnstatskontroll**. Hamnstaten får också vidta **kvarhållande åtgärder men endast om det föreligger en otvetydig fara för säkerhet, liv eller miljö**, vilket det ankommer på hamnstaten att bevisa. EU-domstolen betonade också vikten av principen om lojalt samarbete, som innebär att medlemsstaterna, inklusive hamnstaten och flaggstaten, är skyldiga att samarbeta och samråda med varandra när de utövar sina respektive befogenheter.

[Dom i målet Sea Watch av den 1 augusti 2022 \(förenade målen C-14/21 och C-15/21\)](#)

Tillgång till handlingar

Öppenhet i den offentliga förvaltningen utgör en av unionens nyckelprinciper. Varje medborgare eller juridisk person i

unionen kan därför som regel få tillgång till institutionernas handlingar. I vissa fall kan sådan tillgång emellertid nekas.

Agrofert är ett tjeckiskt holdingbolag som ursprungligen grundades av **Andrej Babiš**, som var **Tjeckiens premiärminister under åren 2017–2021**. I en resolution konstaterade Europaparlamentet att Babiš fortsatte att kontrollera Agrofert-koncernen, även efter det att han utsetts till premiärminister. Agrofert ansåg att detta påstående var felaktigt och önskade få kännedom om källorna och den information parlamentet förfogade över. Agrofert tillställde därför parlamentet en ansökan om tillgång till flera handlingar. I sitt svar identifierade **parlamentet** vissa handlingar som offentligt tillgängliga, men **nekade tillgång** till en skrivelse som kommissionen skickat till Tjeckiens premiärminister, och till en rapport som utarbetats av kommissionen. Agrofert väckte talan mot parlamentets beslut men tribunalen slog fast att det var giltigt. **Tribunalen konstaterade att Agrofert hade förlorat sitt intresse av att bestrida beslutet att neka tillgång till rapporten**, som Agrofert så småningom hade fått ta del av, och **ogillade talan mot beslutet att inte ge Agrofert tillgång** till skrivelsen till premiärministern, eftersom ett utlämnande av denna skrivelse skulle kunna äventyra skyddet för kommissionens inspektioner.

[Dom i målet Agrofert/parlamentet av den 28 september 2022 \(T-174/21\)](#)

Konkurrens och statligt stöd

Europeiska unionen tillämpar regler för att skydda den fria konkurrensen. Således är det förbjudet att vidta åtgärder som syftar till eller resulterar i att konkurrensen på den inre marknaden begränsas eller snedvrids. För konkurrerande företag innebär detta närmare bestämt att unionsrätten medför ett förbud mot avtal eller informationsutbyten

som har ett sådant syfte eller ger ett sådant resultat, och företag får inte heller missbruka sin dominerande ställning på en viss marknad. På samma sätt är statliga stöd i princip förbjudna såvida de inte kan rättfärdigas och inte snedvrider konkurrensen på ett sätt som strider mot allmänintresset.

År 2009 beslutade kommissionen att påföra **Intel Corporation** böter på 1,06 miljarder euro för att ha **missbrukat sin dominerande ställning på den globala processormarknaden** under perioden 2002–2007. År 2014 fastställde tribunalen detta beslut. Intel överklagade tribunalens dom till domstolen, som 2017 upphävde den på grund av **felaktig rättstillämpning**. Domstolen fann att tribunalen felaktigt nöjt sig med att konstatera att de omtvistade rabatterna till sin natur kunde begränsa konkurrensen, utan att ha analyserat om rabatterna faktiskt hade haft denna effekt. Domstolen återförvisade därför målet till tribunalen för förnyad prövning. I sin dom av den 26 januari 2022 konstaterade tribunalen att kommissionens analys av frågan om de omtvistade rabatterna kunde begränsa konkurrensen var ofullständig, och ogiltigförklarade därför delvis kommissionens beslut. Angående vilka följder en sådan delvis ogiltigförklaring av det angripna beslutet skulle få för det bötesbelopp som Intel påförts, ansåg tribunalen att den inte kunde fastställa något bötesbelopp enbart för de icke dolda begränsningarna. Följaktligen **ogiltigförklarade tribunalen i sin helhet** den artikel i det angripna beslutet varigenom Intel påförts **böter på 1,06 miljarder euro** för den konstaterade överträdelsen.

[Dom i målet Intel Corporation/kommissionen av den 26 januari 2022 \(T-286/09 RENV\)](#)

Den 27 september 2017 konstaterade Europeiska kommissionen att Scania AB, Scania CV AB och Scania Deutschland GmbH, tre enheter inom **Scaniakoncernen** verksam inom produktion och försäljning av tunga lastbilar för långväga transporter, hade brutit mot unionens konkurrenslagstiftning. Kommissionen anklagade dessa företag för att tillsammans med sina konkurrenter ha deltagit i **karteller på marknaden för medeltunga och tunga lastbilar** inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), från januari 1997 till januari 2011. Beslutet antogs efter ett så kallat hybridförfarande, där ett förlikningsförfarande handläggs parallellt med ett ordinarie kartellförfarande. Förlikningsförfarandet gör det möjligt för parterna i kartellen att erkänna sitt ansvar och i gengäld få böterna nedsatta. Företagen i Scaniakoncernen hade bekräftat för kommissionen att de var villiga att delta i diskussioner för att nå en förlikning. Så småningom drog de sig emellertid ur detta förfarande. Kommissionen antog därför ett förlikningsbeslut avseende de företag som hade ansökt om förlikning, fortsatte sin utredning gentemot företagen i Scaniakoncernen och påförde dem böter på 880 523 000 euro. Tribunalen avslag företagens överklagande av kommissionens beslut i sin helhet, med följden att de **fortfarande var skyldiga att betala de böter som kommissionen hade utdömt**.

[Dom i målet *Scania m.fl./kommissionen* av den 2 februari 2022 \(T-799/17\)](#)

Den 4 maj 2022 fastställde tribunalen kommissionens beslut att godkänna det undsättningsstöd på 36 660 000 euro som Rumänien beviljat det **rumänska flygbolaget TAROM**, som huvudsakligen är verksam inom nationell och internationell transport av passagerare, gods och post. Flygbolaget Wizz Air Hungary bestred detta beslut vid tribunalen. Tribunalen fastställde återigen kommissionens beslut, med motiveringen att **stödet syftade till att undvika sociala problem som ett avbrott i det rumänska flygbolagets verksamhet skulle orsaka**, med tanke på den rumänska väg- och järnvägsinfrastrukturens dåliga skick.

[Dom i målet *Wizz Air Hungary/kommissionen* av den 4 maj 2022 \(T-718/20\)](#)

Styret för den **autonoma regionen Valencia** beviljade Fundación Valencia, en förening med anknytning till **fotbollsklubben Valencia CF**, en garanti för ett banklån på 75 miljoner euro, varmed föreningen förvärvade 70,6 procent av aktierna i Valencia CF. Denna garanti ökades så småningom med 6 miljoner euro. År 2016 fann kommissionen att detta utgjorde statligt stöd som var oförenligt med unionslagstiftningen, och krävde att stödet skulle återbetalas. Valencia CF bestred detta beslut vid tribunalen, som år 2020 ogiltigförklarade beslutet ([T-732/16](#)). Kommissionen överklagade då tribunalens dom till domstolen. Domstolen ogillade överklagandet och konstaterade att **tribunalen inte hade ålagt kommissionen en alltför betungande bevisbörda, och att den med rätta endast hade konstaterat att kommissionen hade underlåtit att uppfylla de krav som den själv har ställt upp** genom att, i form av ett tillkännagivande, anta regler för att bedöma garantier som ställs av medlemsstaterna.

[Dom i målet kommissionen/Valencia Club de Fútbol av den 10 november 2022 \(C-211/20 P\)](#)

Immateriella rättigheter

Domstolen och tribunalen tolkar och tillämpar den lagstiftning som unionen har antagit för att skydda alla exklusiva rättigheter till intellektuella skapelser. Skyddet av immateriella (upphovsrätt) och industriella (varumärkesrätt, mönsterskydd, patenträtt) rättigheter förbättrar dessutom företagens

konkurrenskraft genom att främja en miljö som gynnar kreativitet och innovation. Genom skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) värnar unionsrätten också erkänd sakkunskap om en produkt inom ett geografiskt område i unionen.

Immateriellrättsliga mål vid tribunalen

[Se videon på YouTube](#)

Beteckningen "Feta" registrerades som **en skyddad ursprungsbeteckning (SUB)** år 2002. Sedan dess får denna beteckning endast användas för ost som har sitt ursprung i ett avgränsat geografiskt område i Grekland och som uppfyller kraven i den specifikation som gäller för denna produkt. Danmark var av uppfattningen att förordning nr 1151/2012 enbart omfattar produkter som säljs i unionen, men inte export till tredjeländer. Danska tillverkare hade därför inte förbjudits att exportera sina produkter under beteckningen "Feta". Kommissionen ansåg att Danmark hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen och inledde således ett fördragsbrottsförfarande mot denna medlemsstat. Domstolen slog fast att det agerande som förbjuds genom förordningen även omfattar exportprodukter, i synnerhet intrång i den immateriella rättighet som gäller för den skyddade ursprungsbeteckningen. Domstolen konstaterade följaktligen att **Danmark** hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom **att inte förhindra att beteckningen "Feta" användes** för ost som var avsedd för export till tredjeland.

[Dom i målet *kommissionen/Danmark* av den 14 juli 2022 \(C-159/20\)](#)

I juni 2017 lämnade **Furstendömet Andorras** regering in en ansökan om att registrera följande figurmärke som EU-varumärke för ett stort antal varor och tjänster:

Andorra

Sedan Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) avslagit ansökan om registrering av detta varumärke väckte Furstendömet Andorras regering talan vid tribunalen. För att ett unionsvarumärke ska kunna registreras får det inte vara beskrivande, vilket innebär att det inte får vara en ren beskrivning av de varor eller tjänster som omfattas. I sin dom konstaterade tribunalen att **varumärket Andorra är beskrivande**. Omsättningskretsen kan uppfatta det som en upplysning om de aktuella varornas och tjänsternas ursprung. Detta är ett **absolut registreringshinder** som i sig motiverar att tecknet inte kan registreras som EU-varumärke.

[Dom i målet Govern d'Andorra/EUIPO \(Andorra\) av den 23 februari 2022 \(T-806/19\)](#)

Tribunalen avslag de tre överklaganden som **Apple Inc.** hade lämnat in mot Europeiska unionens immaterialrättsmyndighets (EUIPO) beslut att **upphäva ordmärket "THINK DIFFERENT"**. År 1997, 1998 och 2005 hade Apple Inc. fått ordtecknet "THINK DIFFERENT" registrerat som varumärke i Europeiska unionen för bland annat dator- och telekommunikationsprodukter. På begäran av **Swatch AG** fastställde EUIPO att de omstridda varumärkena inte hade varit föremål för verkligt bruk för de aktuella varorna under en sammanhängande femårsperiod, och upphävde därför dessa märken. Tribunalen ansåg att det ankom på Apple Inc. att bevisa att varumärkena hade varit i verkligt bruk för de aktuella varorna under de fem år som föregick ingivandet av ansökan om upphävande, men att Apple Inc. inte hade uppfyllt sin bevisbörda. Tribunalen fastställde därför EUIPO:s beslut.

[Dom i målet Apple/EUIPO – Swatch \(Think different\) av den 8 juni 2022 \(förenade målen T-26/21, T-27/21 och T-28/21\)](#)

År 2017 lämnade det brittiska företaget **Golden Balls** in en ansökan till Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) om att **varumärket BALLON D'OR skulle upphävas**, eftersom man ansåg att varumärket inte hade använts i tillräcklig utsträckning för vissa varor och tjänster. Varumärket **BALLON D'OR** hade tidigare registrerats av det **franska företaget Les Éditions P. Amaury**, ägare av rättigheterna till Ballon d'Or (en utmärkelse till årets bästa fotbollsspelare). År 2021 upphävde EUIPO varumärket för majoriteten av de varor och tjänster som det hade registrerats för. Les Éditions P. Amaury överklagade EUIPO:s beslut till tribunalen, som ogiltigförklarade beslutet i den del det upphävde varumärket för underhållningstjänster. Däremot **bekräftade tribunalen EUIPO:s beslut att upphäva varumärket för tjänster bestående i sändning eller redigering av TV-program, produktion av shower eller filmer, samt utgivning av böcker, veckotidningar, tidskrifter eller tidningar.**

Dom i målet Les Éditions P. Amaury/EUIPO - Golden Balls (BALLON D'OR) av den 6 juli 2022 (T-478/21)

Beskattning

Direkta skatter omfattas i princip av medlemsstaternas befogenhet. Icke desto mindre måste dylika skatter – såsom bolagsskatt – vara förenliga med det unionsrättsliga regelverket, däribland förbudet mot statligt stöd. Vissa medlemsstater ger förhandsbesked i skattefrågor (så kallade tax

rulings), varigenom multinationella företag beviljas särskild skattemässig behandling. Dessa förhandsbesked kan bli föremål för kommissionens kontroll och domstolen avgör uppkomna tvister.

Förhandsbesked i skattefrågor är beslut som på begäran av företag antas av skattemyndigheterna i vissa medlemsstater, varigenom den skatt som dessa företag ska betala fastställs på förhand. **Fiat Chrysler Finance Europe**, med säte i Storhertigdömet Luxemburg, hade fått ett förhandsavgörande från de luxemburgska skattemyndigheterna, med godkännande av en metod för att beräkna den ersättning Fiat Chrysler Finance Europe, i egenskap av integrerat företag, skulle erhålla för tjänster som tillhandahölls de andra företagen i Fiat/Chrysler-koncernen. År 2015 fann kommissionen att förhandsbeskedet utgjorde ett driftsstöd som var oförenligt med den inre marknaden i den mening som avses i unionsrätten. Fiat Chrysler Finance Europe och Luxemburg bestred kommissionens beslut och väckte talan vid tribunalen, som 2019 instämde i kommissionens synsätt och ogillade talan. Fiat Chrysler Finance Europe och Irland underkände tribunalens analys beträffande förekomsten av en ekonomisk fördel på ett flertal punkter, framför allt mot bakgrund av de tillämpliga reglerna om statligt stöd. I sin dom upphävde domstolen tribunalens dom och kommissionens beslut. Enligt domstolen tillämpade kommissionen **en annan armlängdsprincip än den som föreskrivs i luxemburgsk rätt**, trots att **det endast är nationella bestämmelser som är relevanta** för att analysera huruvida vissa transaktioner ska granskas mot bakgrund av armlängdsprincipen **när det saknas en harmonisering på unionsnivå i detta avseende**.

[Dom i målet Fiat Chrysler Finance Europe/kommissionen och Irland/kommissionen av den 8 november 2022 \(förenade målen C-885/19 P och C-898/19 P\)](#)

Rättsstaten

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och fördraget om Europeiska unionen nämner uttryckligen rättsstatsprincipen som en av de gemensamma värderingar som unionen bygger på. EU-domstolen uppmanas allt oftare att ta ställning till frågan om medlemsstaternas efterlevnad av rättsstatsprincipen, antingen i samband med en talan om fördragsbrott som väckts

av Europeiska kommissionen eller i samband med en begäran om förhandsavgörande från någon av de nationella domstolarna. EU-domstolen måste då undersöka om detta grundläggande värde respekteras på nationell nivå, särskilt när det gäller den dömande makten och mer specifikt vad gäller förfarandet för utnämning av eller disciplinära förfaranden gentemot domare.

Rättsstatsprincipen och EU

[Se videon på YouTube](#)

Eu-stadgan om de grundläggande rättigheterna – bindande regler med konkreta effekter

[Se videon på YouTube](#)

Domstolen besvarade en tolkningsfråga som hänskjutits av Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen), genom att slå fast att blott den omständigheten att en domare har utnämnts till detta ämbete vid en tidpunkt då den medlemsstat vederbörande härrör från ännu inte styrdes av en demokratisk regim inte kan påverka **oavhängigheten och opartiskheten hos denna domare** vid dennes senare utövande av rättsliga funktioner. Det förhåller sig i synnerhet så, att omständigheterna kring den första utnämningen av domaren inte i sig kan ge upphov till rimliga och allvarliga tvivel hos enskilda rättssubjekt.

[Dom i målet Getin Noble Bank av den 29 mars 2022 \(C-132/20\)](#)

Restriktiva åtgärder och utrikespolitik

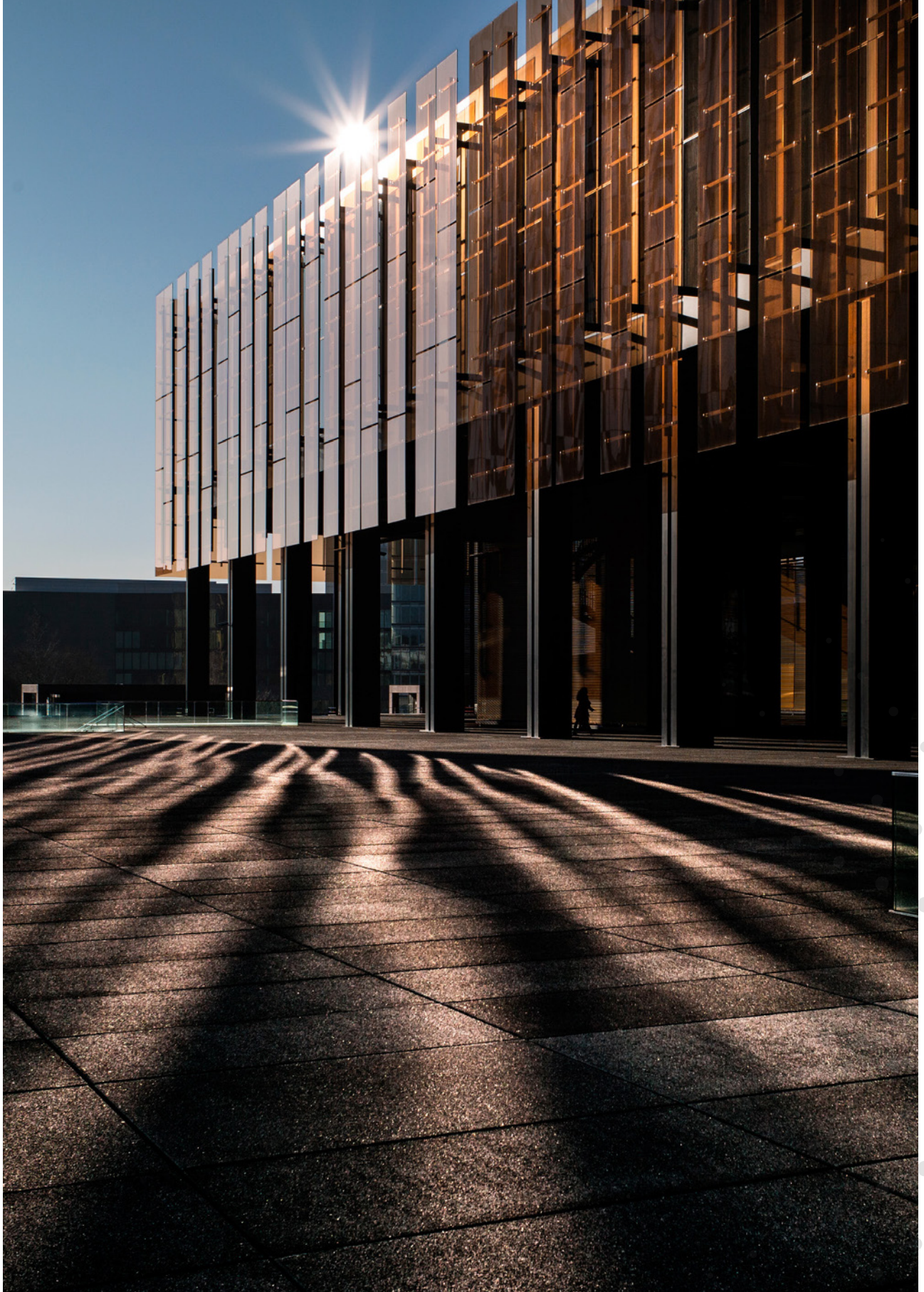
Restriktiva åtgärder eller "sanktioner" är ett viktigt instrument i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp). De används som en del av ett integrerat, omfattande åtgärdspaket, som även inkluderar politisk dialog. Dessa åtgärder används bland annat för att skydda unionens värderingar, grundläggande intressen och säkerhet, samt

för att förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten. Sanktioner syftar till att åstadkomma en förändring av en politik eller ett beteende hos de personer eller enheter som är föremål för sanktionerna, i syfte att främja målsättningarna med Gusp.

På grund av allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Libyen beslutade Europeiska unionen, i oktober 2020, att anta restriktiva åtgärder mot **Yevgeniy Viktorovich Prigozhin**, en rysk affärsman med nära kopplingar till **Wagner-gruppen**, som varit inblandad i militära operationer i Libyen. Beslutet förlängdes i juli 2021. Dessa åtgärder bestod i att **frysa tillgångarna** för personer som deltar i eller tillhandahåller stöd till handlingar som hotar freden, stabiliteten eller säkerheten i Libyen. Yevgeniy Viktorovich Prigozhin väckte talan om ogiltigförklaring av dessa åtgärder vid tribunalen. **Tribunalen ogillade hans talan.** Tribunalen fann i synnerhet att den bevisning som förebringats, däribland utdrag ur rapporter från FN:s generalsekreterare och nyhetsartiklar (inklusive fotografier och vittnesmål) från ett flertal olika källor, såsom nyhetsbyråer och andra medier, gjorde det möjligt att identifiera Wagner-gruppen, och att den innehöll precisa och samstämmiga uppgifter om **gruppens aktiviteter som hotade freden, säkerheten och stabiliteten i Libyen.** Bevismaterialet innehöll också konkreta, precisa och samstämmiga uppgifter om som kunde styrka Yevgeniy Viktorovich Prigozhins nära och många förbindelser med Wagner-gruppen.

[Dom i målet Prigozhin/rådet av den 1 juni 2022 \(T-723/20\)](#)

70 år i medborgarnas och den rättsstatliga unionens tjänst

3

A Domstolens verksamhet år 2022

Domstolens justitiesekreterare, tillika institutionens generalsekreterare, är chef för domstolens administrativa avdelningar under ordförandens överinseende.

Den 4 december 1952 avlade de första ledamöterna i Europeiska kol- och stålgemenskapens domstol (EKSG) en högtidlig försäkran på ett av EKSG:s fyra officiella språk. Domstolen bestod då av nio ledamöter – sju domare och två generaladvokater – som representerade de olika medlemsstaternas rättskulturer och hade i uppdrag att säkerställa en fruktbar dialog mellan sina respektive traditioner. Till domstolen hörde även en hängiven justitiesekreterare som såg till att domstolen fungerade optimalt, en språktjänst som garanterade tillgång till en europeisk rättslig

prövning utan de hinder som språket kan innebära samt en administration som säkerställde att de allmänna medel som ställts till förfogande för EKSG:s dömande instans användes på bästa sätt. Ja, så kan man i korta drag beskriva domstolen såsom den såg ut i unga dagar.

70 år senare kan domstolen titta tillbaka på den tid som gått med en känsla av stolthet över att ha lyckats utvecklas med sin tid utan att någonsin göra avkall på sina grundläggande värden.

Domstolen har sedan den inrättades meddelat mer än 43 000 avgöranden. Mer än någonsin fortsätter **stödet till den dömande verksamheten** att visa riktningen för institutionens samtliga avdelningar.

I det sammanhanget har år 2022 varit ett viktigt år för att lägga grunden till ett av domstolens viktigaste projekt, nämligen att införa ett integrerat system för målhantering som – när det är färdigt – kommer att ge båda instanser möjlighet att arbeta med helt, såväl säkra som integrerade, digitala flöden från det att ett mål anhängiggörs till dess att avgörandet sprids till allmänheten. Själva kärnan i projektet är att rättskipningen ska vara av hög kvalitet och ske skyndsamt. Detta projekt kommer att sjösättas år 2024 efter flera års nära samarbete mellan de båda instanserna, deras respektive kanslier och olika tjänsteavdelningar. Det kommer att utgöra ett avgörande steg i den digitalisering av

den dömande verksamheten som påbörjades för flera år sedan med införandet av it-applikationen e-Curia. Det visar, om så skulle behövas, än en gång hur teknisk innovation allt mer utgör en nyckel till effektivitet och framsteg.

Parallellt har institutionen arbetat med andra strategiska mål. Omfattande projekt har påbörjats under år 2022. Vissa av dem har onekligen koppling till de viktiga principer som är vägledande för domstolens verksamhet allt sedan den inrättades.

Bland dessa principer återfinns, sedan sju decennier, rekrytering av personal med högsta kompetens och professionalism från samtliga medlemsstater. En flerspråkig och högkvalificerad personal med ett djupt engagemang för byggandet av ett Europa där rättvisa råder, är kärnan i det projekt som institutionen genomför. Detta projekt avser att

visa talangfulla medarbetare uppskattning och få dem att vilja stanna. I detta syfte lanserade domstolen ett **allmänt initiativ för att främja tillgänglighet och inkludering**. Målsättningen är att främja rekrytering, integrering och välbefinnande för kollegor med funktionshinder och på så sätt ge var och en en möjlighet att ge uttryck för sin förmåga. Hela domstolen deltar i detta initiativ som även har som ambition att ge alla rättssökande, förfarandets olika aktörer, samt besökare tillträde till Europeiska unionens domstol, fysiskt eller virtuellt.

Domstolens önskan att vara lyhörd inför medborgarna, men även att främja en **närmare kontakt med den stora allmänheten**, har sedan länge i stor utsträckning styrt institutionens kommunikations- och informationspolitik. Ett stort antal initiativ har tagits under detta jubileumsår för att uppmuntra detta närmande. Bland dessa initiativ kan nämnas pilotprojektet med webstreaming av förhandlingar, vilket närmare presenteras i denna årsöversikt. Med hjälp av den expertis som utvecklats under pandemin har ett program med besök på distans gjorts permanent. Programmet vänder sig till gymnasieelever i medlemsstaterna och ger dem möjlighet att besöka domstolens lokaler, följa presentationer och att samtala direkt med en domare, på sitt eget språk, utan att lämna klassrummet. Hundratals elever från olika medlemsstater har redan deltagit i detta inspirerande projekt. Alla ungdomar som tidigare haft svårt att komma till domstolen på grund av avståndet, kostnader eller svårigheter att resa ges med detta initiativ nya möjligheter att besöka oss och få ökade kunskaper om unionens dömande organ och dess roll.

Listan över projekt som slutförts under år 2022 är, precis som varje år, både omfattande och varierad. Uppräknningen av dessa projekt skulle kunna fortsätta i det oändliga. Det är emellertid inte de årliga resultaten som bäst ger uttryck för en organisations kultur och värderingar, utan snarare dess förmåga att ta sitt ansvar i de bekymmersamma tider som Europa just nu genomlever.

Domstolen har härvid fullt ut spelat sin roll; genom att ta emot Ukrainas Högsta domstol för att främja en rättskipning som grundas på fred och framsteg, genom att öppna sin stora förhandlingssal för att, med en teaterföreställning, högtidlighålla minnet av domare som offrat sitt liv för att skydda den rättsstat som vår rättspraxis oupphörligt erinrar om, genom att använda all tillgänglig teknik för att möta dem som befinner sig långt borta eller genom att arbeta för att var och ska finna sin plats och kunna utvecklas inom institutionen och härvid fästa avseende på likställdhet och inkluderande.

Under år 2022 har domstolen, liksom alla andra, sänkt värmen och minskat belysningen för att bidra till att spara energi, men glöden i vårt arbete har aldrig varit intensivare!

Alfredo Calot Escobar

Domstolens justitiesekreterare

B Minnesvärda händelser under året

Europeiska unionens domstol 70 år: återblickar från jubileumsåret

”En rättskipning nära medborgarna”

Institutionen firade sitt 70-årsjubileum under hela 2022 kring temat ”En rättskipning nära medborgarna”. Firandet har varit ett tillfälle att se tillbaka på den tid som gått sedan grundarna av Europeiska kol- och stålgemenskapen (EKSJG) - som var det första steget till det europeiska samarbetet - lade den första byggstenen år 1952. Under de 70 år som gått har domstolen behövt övervinna en rad utmaningar som institutionen ställts inför. De olika fördragen, inrättandet av tribunalen år 1989, överföringen av nya befogenheter, de successiva utvidgningarna, men även Brexit, den gradvisa ökningen av antalet officiella språk och generaladvokater, samt fördubblingen av antalet domare vid tribunalen – alla dessa händelser har stakat ut vägen och varit viktiga etapper när domstolen fullgjort sitt uppdrag: att se till att unionsrätten iakttas och att den tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt. Innan vi blickar framåt, låt oss se tillbaka på de viktigaste händelserna under detta speciella år.

I början av året presenterade ordföranden **70-årsjubileets logotyp**, som för första gången syntes i domstolens dekor. Den är en symbol för detta jubileumsår och har synts på alla årets publikationer. Logotypen placerades på domstolsbyggnaden för att vara synlig från Luxemburgs centrum och på så sätt fånga medborgarnas uppmärksamhet. Under de dagar domstolen hade **Öppet hus** kunde besökarna skicka vykort, försedda med nyssnämnda logotyp, till unionens alla hörn för att berätta för sina närstående att de deltagit i denna festliga händelse.

Genom en kampanj på **Twitter**, har domstolen informerat medborgarna om sin historia och verksamhet. Med hjälp av 70 tweets har domstolens 146 000 följare fått en inblick i institutionens arbete från år 1952 fram till i dag.

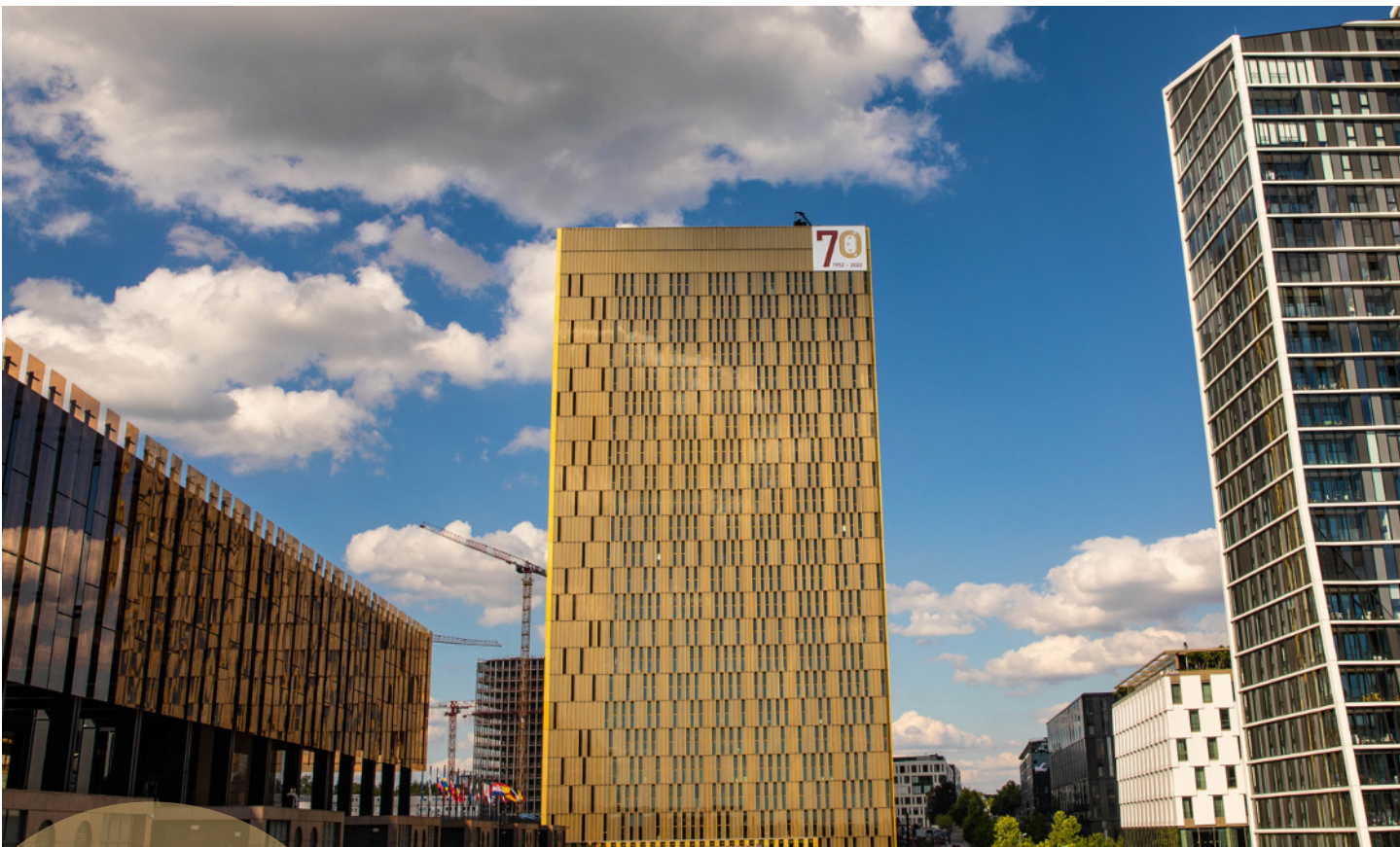
Efter att ha gett ut frimärken till invigningen av Palaisbyggnaden år 1973, till domstolens 35-årsjubileum 1987, till 50-årsjubileet 2002 och till 60-årsjubileet 2012, har Post Luxembourg fortsatt en flera decennier lång tradition och gett ut ett **frimärke** med anledning av domstolens 70-årsjubileum. Vidare har en **bok** om domstolens historia getts ut i form av en festskrift. Den kommer att användas

som gåva vid officiella besök och protokollära mottagningar för att sprida kunskap om institutionen. En offentligt tillgänglig utgåva kommer att ges ut under år 2023.

I december nådde firandet sin kulmen: i samband med ett **särskilt domarforum** tog domstolen emot ordförandena för medlemsstaternas författningsdomstolar och högsta domstolar samt ordförandena för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna respektive Europeiska frihandelssammanslutningen. Detta viktiga årliga evenemang, som hölls i ett särskilt format år 2022, är ett tillfälle för domare, generaladvokater och domare från alla medlemsstater att utbyta idéer och tankar för att främja den rättsliga dialogen. Temat för årets evenemang var "En rättskipning nära medborgarna". Som inledning visades en ny **film** i den stora förhandlingssalen för att fira domstolens 70-årsjubileum. Filmen återberättar domstolens historia och dess roll i uppbyggnaden av den europeiska rättsordningen. Den är tillgänglig för allmänheten och har producerats av domstolens tjänsteavdelningar. I filmen uttalar sig ledamöter från domstolen och tribunalen liksom företrädare för den akademiska världen. Det hela illustreras av ett stort antal arkivbilder.

I samband med den **högtidliga sammankomst** som hölls den 6 december välkomnade domstolen HKH Arvstorhertig Guillaume samt Europaparlamentets förste vice talman Othmar Karas, och Michal Šalomoun, minister med ansvar för lagstiftningsfrågor och ordförande för regeringens lagstiftningsråd i Republiken Tjeckien, Europeiska kommissionens vice ordförande Věra Jourová, och Storhertigdömet Luxemburgs kulturminister och justitieminister Sam Tanson.

"Jag tycker att det är väldigt inspirerande att vi har möjlighet att delta och ställa frågor till toppledare!"

"Vår skola har haft förmånen att få ställa frågor till framträdande företrädare för EU:s institutioner: jag tittade inte bara på utan deltog aktivt vid konferensen."

Bâtisseurs d'Europe: ungdomar i centrum på domstolen

Firandet av 70-årsjubileet avslutades den 6 december med konferensen "Bâtisseurs d'Europe" ("Vi som bygger Europa"), ett särskilt möte mellan unionens höga representanter och europeiska ungdomar.

"Välkommen hem, till din domstol!"

Med dessa ord vände sig president Koen Lenaerts till 240 gymnasieelever från tio medlemsstater som närvarade i den stora förhandlingssalen och på distans, innan han talade om domstolens roll och dess inverkan på medborgarnas vardag. Ordförande Lenaerts presenterade tillsammans med Othmar Karas och Věra Jourová sina olika bakgrunder och det arbete som de utför för sina respektive institutioner. De underströk vikten av deras olika ursprung som en återspeglning av ett Europa som förenas i mångfalden: "En man med annat ursprung, annan religion eller åsikt kan ha lika rätt som jag", sade Othmar Karas. Věra Jourová påminde å sin sida eleverna om att värden såsom demokrati och rättsstaten inte alltid kunnat tas för givna: hon berättade om sina första mycket starka minnen av de sovjetiska stridsvagnarnas intåg i samband med Pragvåren år 1968.

Koen Lenaerts, Othmar Karas och Věra Jourová deltog sedan i en frågestund med de inbjudna ungdomarna. Fördelarna med det europeiska samarbetet, betydelsen av de östeuropeiska ländernas anslutning till unionen, de största utmaningarna som unionen står inför, vilka åtgärder som vidtas när unionens rättsordning och värden åsidosätts, den kritik av olika slag som unionen fått utstå och den växande EU-skepticismen, den globala uppvärmningen och diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning. Dessa var bara några av de många teman som de inbjudna ungdomarna bad sina samtalspartner att uttala sig om.

Som avslutning påminde ordförande Lenaerts eleverna om Robert Schumans deklARATION: "Ett enat Europa kan inte bli verklighet på en enda gång och inte heller genom en helhetslösning. Det kommer att bygga på konkreta resultat, varigenom man först skapar en verklig solidaritet". I slutet av frågestunden var det tydligt att eleverna var mycket nöjda över att ha fått möjlighet att interagera med EU:s främsta företrädare.

Streamade förhandlingar: domstolen tar ytterligare ett steg för att närma sig medborgarna

Domstolen har tagit ett modernt grepp om principen om öppenhet och offentlighet i samband med förhandlingar. Inom ramen för ett pilotprojekt erbjuder domstolen sedan i år streamade förhandlingar på webbplatsen CVRIA. Genom denna nya tjänst vill domstolen komma närmare unionsmedborgarna. Systemet sjösattes i april 2022 och ger personer som av vilken anledning det än må vara (kostnader, avstånd, resesvårigheter) inte har möjlighet att ta sig till Luxemburg, möjlighet att följa stora avdelningens förhandlingar på samma villkor som de som är på plats. Eftersom flerspråkighet är en viktig del av institutionens verksamhet kan medborgarna följa debatterna på det språk de önskar genom att välja lämplig tolkningskanal via streaming.

För att garantera ett ostört meningsutbyte och undvika tekniska problem sänds pläderingarna inte direkt utan med fördröjning. Förhandlingar som hålls på förmiddagen sänds således under eftermiddagen, medan eftermiddagsförhandlingarna är tillgängliga morgonen efter. Domstolens domar avkunnas och generaladvokaternas förslag till avgörande läses däremot upp i direktsändning. För att underlätta förståelsen av ett mål erbjuds ett flerspråkigt audiovisuellt referat som presenteras av en pressansvarig som en introduktion till målet på skärmen strax innan förhandlingen börjar sändas.

Sébastien Servais,

chef för multimediaavdelningen

”Även om beslutet att införa streaming är ganska nytt har vår avdelning förberett sig för det under flera år. Den största utmaningen i samband med lanseringen var teknisk och krävde omfattande it-utrustning och en förändring av själva kärnan i våra konferenssystem, bland annat för att kunna uppfylla kraven på mångspråkighet. Även andra aspekter krävde stor uppmärksamhet: Användningen av bilder under förhandlingarna,

olika frågeställningar som rör själva förhandlingens integritet och skyddet av de deltagande personernas personuppgifter. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt att få till stånd bra kameravinklar och hur kamerorna bäst placeras för att ge en högkvalitativ bild. Denna streamingtjänst kommer successivt att kompletteras med nya externa kommunikationsmedel för att institutionens arbete ska bli än mer synligt, samtidigt som en maximal öppenhet gentemot medborgarna bibehålls. Detta är förmodligen bara ett första steg, men det första steget är tveklöst alltid det svåraste att ta.”

Tina Omahen,

tolk

”Efter att ha varit tvungna att anpassa sig till stora förändringar i yrkesutövningen på grund av hälsokrisen, ställdes tolkarna inför ytterligare en nyhet: dubbning av de audiovisuella referat som presenteras innan streamade förhandlingar. Till skillnad från tolkning måste dubbning ske i nästan perfekt synkronisering med talaren. Förutom att vi var tvungna att anpassa vår vanliga återgivningsteknik till detta nya krav var vi också tvungna att bekanta oss med nya inspelningsverktyg. För vissa kollegor som huvudsakligen använt handskrivna dokument för att förbereda sig var övergången till det digitala en stor utmaning. Efter en del kallsvettande har vi nu utvecklat en fast rutin för att utföra denna nya uppgift.”

Marc-André Gaudissart,

biträdande justitiesekreterare vid domstolen

”Även om sändning av muntliga förhandlingar på Internet har efterlysts i flera år, särskilt av journalister, akademiker och parlamentsledamöter, hade detta ännu inte genomförts av domstolen eller tribunalen. Anledningen var inte bara frågor som rör hur överläggningarna sker och hur förhandlingarna ska genomföras på ett smidigt sätt, det fanns även tekniska och språkliga begränsningar. Att sända en flerspråkig förhandling utan simultantolkning vore nämligen av föga intresse för unionens medborgare. Detta var före hälsokrisen...

Tack vare de stora ansträngningar som domstolen gjort under denna period, särskilt för att göra det möjligt för parterna, som ibland var föremål för mycket stränga reseförbud, att delta på distans i de muntliga förhandlingarna i Luxemburg, har domstolen anskaffat de tekniska resurser som krävs för att i dag kunna sända sina förhandlingar på Internet. Denna utveckling gäller i nuläget endast förhandlingar som hålls av domstolens stora avdelning. Det är dock ett viktigt steg mot en ökad insyn i rättsväsendet för medborgarna. Likaså utgör det ett obestridligt framsteg för de nationella domstolar som har ställt en fråga till domstolen angående tolkningen eller giltigheten av unionsrätten, som nu kan följa diskussionerna vid förhandlingen på distans och därmed bättre förstå räckvidden av domstolens svar. Det är en stor fördel i en tid då de värderingar och grundvalar som själva den europeiska integrationen bygger på allt som oftast ifrågasätts.”

Teaterföreställning i domstolens stora förhandlingssal

Den sista sommaren – Falcone och Borsellino trettio år senare

Med anledning av 30-årsdagen av mordet på de italienska domarna Giovanni Falcone och Paolo Borsellino omvandlades domstolens stora förhandlingssal till en teaterscen. Här framfördes pjäsen *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo* av Claudio Fava, i regi av Chiara Callegari. Vid föreställningen närvarade ordförande Koen Lenaerts och ett stort antal andra framstående gäster. Claudio Fava är journalist och författare, tidigare ledamot av det italienska parlamentet och ledamot av Europaparlamentet och nuvarande ordförande för Commissione Antimafia della Regione Sicilia. I detta verk återges de sista månaderna i de två italienska domarnas liv på 1990-talet.

Ett skrivbord, två stolar och en pärm i en minimalistisk dekor: Regissören, Chiara Callegari, ville förmedla vikten av att engagera sig för en gemensam sak och behovet av att förbli vaksamma inför den fara som hotet mot rättsstaten och den gränslösa ekonomiska brottsligheten fortfarande utgör.

Det konstnärliga språket skapar ett utrymme för att komma tittarnas känslor nära och öka deras medvetenhet om de värden som rättsväsendet bygger på. Domstolen har på så sätt erinrat om vikten av att hedra och upprätthålla minnet av dessa italienska domare, som vigd sina liv åt att skydda rättsstaten.

Chiara Callegari, Simone Luglio och Giovanni Santangelo

Pjäsen L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo återger en unik berättelse om två italienska domare, hängivna i sin kamp mot maffian. Pjäsen skrevs år 2021, under en tid av stor osäkerhet för mänskligheten då människor runt om i världen kämpade mot ett gemensamt hot. I denna osäkerhet var det märkligt och svårt att tänka sig att dramatisera dessa två mäns

liv, män som kämpade ensamma mot ett gränslöst monster, maffian. Det har varit ett privilegium att få hedra deras personligheter i det sammanhang som Europeiska unionens domstol utgör.

För att berätta historier behöver skådespelaren en publik. Vid domstolen fanns inte bara många åskådare - både på plats och via streaming - utan också en plats som genom sin natur och sitt uppdrag är en röst för alla Europas medborgare.

Denna plats satte vår pjäs i perspektiv och tog vår föreställning till en ny nivå. Tyngden i de ord som skådespelarna säger har förändrats och fått en annan dimension. Vi var tvungna att hantera det faktum att vi var de första som uppträdde inne på domstolen, som för en dag omvandlades till en teaterscen.

Domstolens ordförande Koen Lenaerts och Italiens justitieminister Marta Cartabia presenterade pjäsen. Därefter var det vår tur! När vi ställdes inför utmaningen att uppföra en så gripande pjäs på denna symboliska plats för rättvisa var vi tvungna att hålla nerverna i styr.

"Dagen var bestämd, en lördag i maj...", dessa ord ekade i tystnaden i den stora rättssalen och vår berättelse om det mänskliga äventyr som två rättvisans tjänare skulle uppleva kunde börja.

Vi kommer alltid att minnas det varma välkommandet, arrangörernas och de tekniska teamens hjälplighet och kompetens, samt den gemensamma entusiasmen som råder i denna EU-rättens underbara katedral."

C Kontakter med allmänheten

Kommunikationsdirektoratets pressansvariga, som är

utbildade jurister, ansvarar för att förklara domar, beslut och förslag till avgöranden samt aktuella mål för journalister i alla medlemsstater och deras olika mottagare. De ansvarar för att förbereda evenemang och kommunikationsmaterial avsett för journalister som dessa kan prenumerera på.

2 700

besökare i
domstolens lokaler

2 856

pressmeddelanden

Under 2022, året med temat "En rättskipning nära medborgarna", intensifierades dialogen med juristkåren och allmänheten. Under de senaste åren har användningen av informationsteknik, såväl inom ramen för det nya programmet för besök på distans som på sociala medier, varit ett av de mest betydelsefulla verktygen för att öka tillgängligheten och insynen i domstolens arbete, särskilt gentemot det civila samhället. 70-årsjubileet har gett tillfälle att betona ett av domstolens grundläggande värden: att stå till medborgarnas tjänst och verka för en rättslig union.

Under år 2022 kunde domstolen successivt återuppta sin besöksverksamhet, sedan de begränsningar som pandemin medfört gradvis upphävts.

Efter två år utan några sociala sammankomster anordnades så ett första **Öppet hus** på domstolen den 9 maj, i samband med Europadagen. Under evenemanget hölls i domstolens lokaler förbokade guidade visningar på flera språk för att presentera domstolens verksamhet. Besökarna fick lära sig mer om domstolens och tribunalens uppdrag och handläggningen av ett mål. Allmänheten gavs också tillfälle att besöka överläggningssalen och den stora förhandlingssalen. En vacker vårdag i maj satte domstolen upp sin monter i Esch-sur-Alzette, som var Europas kulturhuvudstad 2022. En grupp bestående av personal och domare träffade medborgarna för att informera om och förklara EU-domstolens roll. Den 8 oktober beslutade domstolen att åter öppna sina dörrar, för ett ännu större evenemang än vårens upplaga. Institutionens olika avdelningar och många yrken lyftes fram. Sammanlagt utnyttjade mer än 2 700 personer denna unika möjlighet att lära känna domstolen inifrån.

Under året publicerade institutionen 216 **pressmeddelanden** på CVRIA:s webbplats för att informera journalister och andra yrkesverksamma om domstolens och tribunalens avgöranden i realtid, så snart de avkunnats. Om man beaktar alla språkversioner som finns på webbplatsen, skickades 2 856 pressmeddelanden till mottagare i medlemsstaterna.

Pressansvariga skickade också ut 551 informationsbrev och 568 "Snabb info" till sina mottagare, främst journalister men även yrkesverksamma jurister, om mål som inte varit föremål för pressmeddelanden. Mer än

10 000 e-postmeddelanden och närmare 5 000 telefonsamtal med begäran om information från medborgare behandlades också under 2022 (på de sökandes respektive språk).

Institutionen har intensifierat användningen av sociala medier för att kommunicera med allmänheten genom sina två **Twitterkonton**, ett på franska och ett på engelska, som har totalt 146 000 följare. Under 2022 publicerades 1 868 tweets, en fördubbling jämfört med föregående år. Meddelandena behandlade främst domstolens och tribunalens viktigaste domar men även större händelser i institutionens verksamhet. En särskild Twitter-kampanj lanserades för att bevaka 70-årsjubileet, så med hjälp av 70 tweets som publicerats särskilt för detta ändamål har följarna kunnat bekanta sig med institutionens 70-åriga historia. Domstolen är också närvarande på **LinkedIn**, där den skickade 313 meddelanden till sina 178 000 prenumeranter på detta karriärnätverk. På ett år har domstolen utökat denna gemenskap med mer än en tredjedel, en utveckling som vittnar om domstolens synlighet på denna plattform.

Domstolen strävar härigenom efter öppenhet för att stärka allmänhetens förtroende för institutionen. I denna process är det av yttersta vikt att förstå dess roll och verksamhet som består i att skapa rättspraxis. Önskan att komma närmare medborgarna illustreras också genom att domstolen genomfört ett projekt för **besök på distans**, som startade år 2021. Efter att inledningsvis ha introducerats på franska, italienska, lettiska och ungerska har projektet framgångsrikt fortsatt på andra språk. Distansbesök gjordes också på tjeckiska, grekiska, polska och rumänska. Målsättningen för år 2023 är att fortsätta denna process och att utvidga den till fler officiella språk.

När det gäller de mer traditionella formerna för besök har man efter två år som starkt påverkats av pandemin återupptagit **besök på plats** i stor omfattning. Sammanlagt 9 683 personer besökte byggnaderna. Andra har valt det **virtuella formatet** – detta gäller ungefär 15 procent av årets besökare. Det finns stor potential att vidareutveckla detta format under de kommande åren, så att även de europeiska medborgare som befinner sig längst bort från Luxemburg kan få samma tillgång till domstolen. Denna öppenhetspolicy minskar koldioxidutsläppen och eliminerar avstånd och kostnader. Den tillför även ett mervärde när det gäller institutionens mål om ökad öppenhet och förståelse för verksamheten.

146 000
följare

178 000
prenumeranter

Syftet med [distansbesöken](#) är att göra gymnasieelever i åldern 15–18 år bekanta med unionens domstolar och deras roll. En jurist redogör för hur domstolens rättspraxis påverkar elevernas vardag och för domstolens dömande verksamhet. Gymnasieeleverna får en virtuell rundtur i byggnaderna och ser två kortfilmer som utformats för detta program. De kan träffa en domare eller en generaladvokat för en frågestund. Programmet syftar till att öka medvetenheten om demokratiska värderingar och aktuella juridiska utmaningar bland unga gymnasieelever och deras lärare.

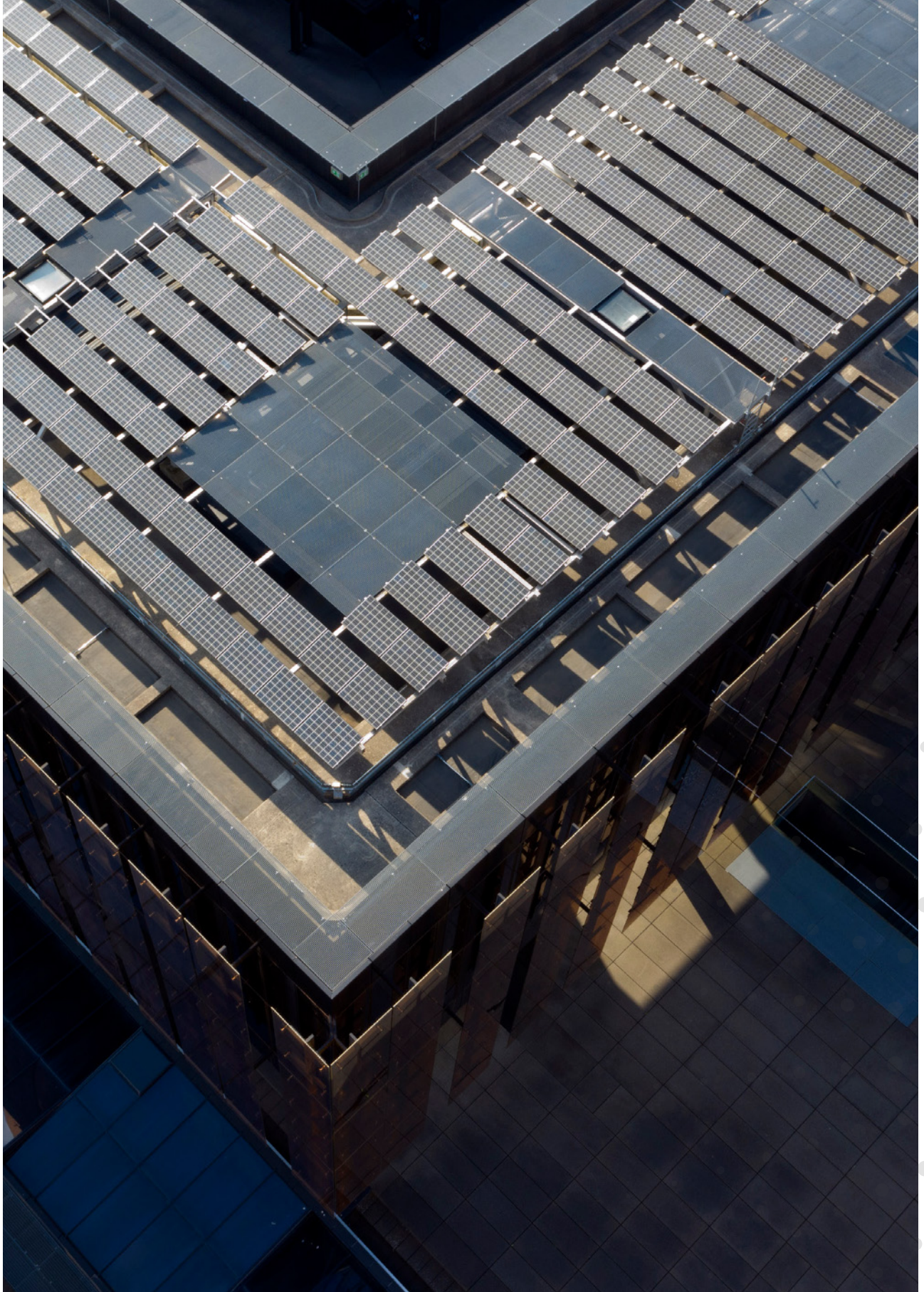
*M. Dimitrios Gratsias,
domare vid domstolen*

"Tanken på att delta i ett 'besök på distans', på grekiska, på domstolen inspirerade mig redan från projektets början. Jag måste dock erkänna att jag var något tveksam: hur ska man prata med gymnasieelever om domstolen utan att belasta dem med för mycket tekniska detaljer och samtidigt undvika att göra missvisande förenklingar? Det var dessutom fråga om just ett besök på distans, utan den spontanitet som vanligtvis kännetecknar kontakten vid ett besök på plats. Mina tvivel visade sig vara ogrundade. Många deltagare ställde frågor till oss i förväg, den ena mer spännande än den andra. Jag lade upp min presentation på ett sätt som innebar att jag först svarade på de allmänna frågorna och därefter på mer specifika och till och med personliga frågor. Med hjälp av de frågor som även ställdes under själva besöket fick vi på så sätt inte bara till stånd en livlig diskussion – vilket inte är förvånande med en sådan publik – utan även en djupare debatt. Detta gav en verklighetstrogen bild, tycker jag, av domstolens uppdrag och de utmaningar domstolen står inför. Ska erfarenheten upprepas? Absolut!"

Varvara Efkarpidou,
elev i sista årskursen på gymnasiet på den
fransk/grekiska skolan "Jeanne d'Arc" i Pireus, Grekland

"Mina klasskompisar och jag har haft förmånen att besöka Europeiska unionens domstol på distans och tala med domarna. Att få delta i en guidad visning av domstolen är en unik möjlighet i vår ålder, då självkännedom och yrkesorientering blir allt viktigare för att forma sin framtid. Det går inte alltid att vara optimistisk: den sociala och ekonomiska krisen, liksom våra föräldrars allt större oro underblåser våra egna frågor. Att då få tillfälle att träffa domstolens domare var en berikande erfarenhet och för vissa början på en dröm. Svaren vi fick på våra frågor och hela den guidade visningen väckte intresse och nyfikenhet hos samtliga elever. Vi kommer att minnas besöket lång tid framöver, och vi vill framföra vårt tack till samtliga organisatörer och till vår gymnasieskola för detta fina initiativ."

En miljömedveten institution

4

Domstolen driver sedan flera år en ambitiös miljöpolicy i syfte att uppfylla de strängaste kraven i fråga om hållbar utveckling och miljöskydd.

Domstolen ger varje år en redogörelse för de senaste indikatorer som den förfogar över, i det här fallet indikatorerna för år **2021**.

Förvaltningen av institutionens byggnadskomplex och den dagliga förvaltningen av de resurser och verktyg som ställs till dess förfogande drivs av en ständig omsorg om respekten för miljön, vilket framgår av det faktum att institutionen är **Emas-certifierad** (Eco-Management and Audit Scheme) sedan år 2016. Emas-certifieringen, som inrättats genom en EU-förordning och som tilldelas organisationer som uppfyller stränga krav i fråga om miljöpolicy och ansträngningar för miljöskydd och hållbar utveckling, utgör således ett stort erkännande av domstolens ekologiska engagemang och höga miljöprestanda.

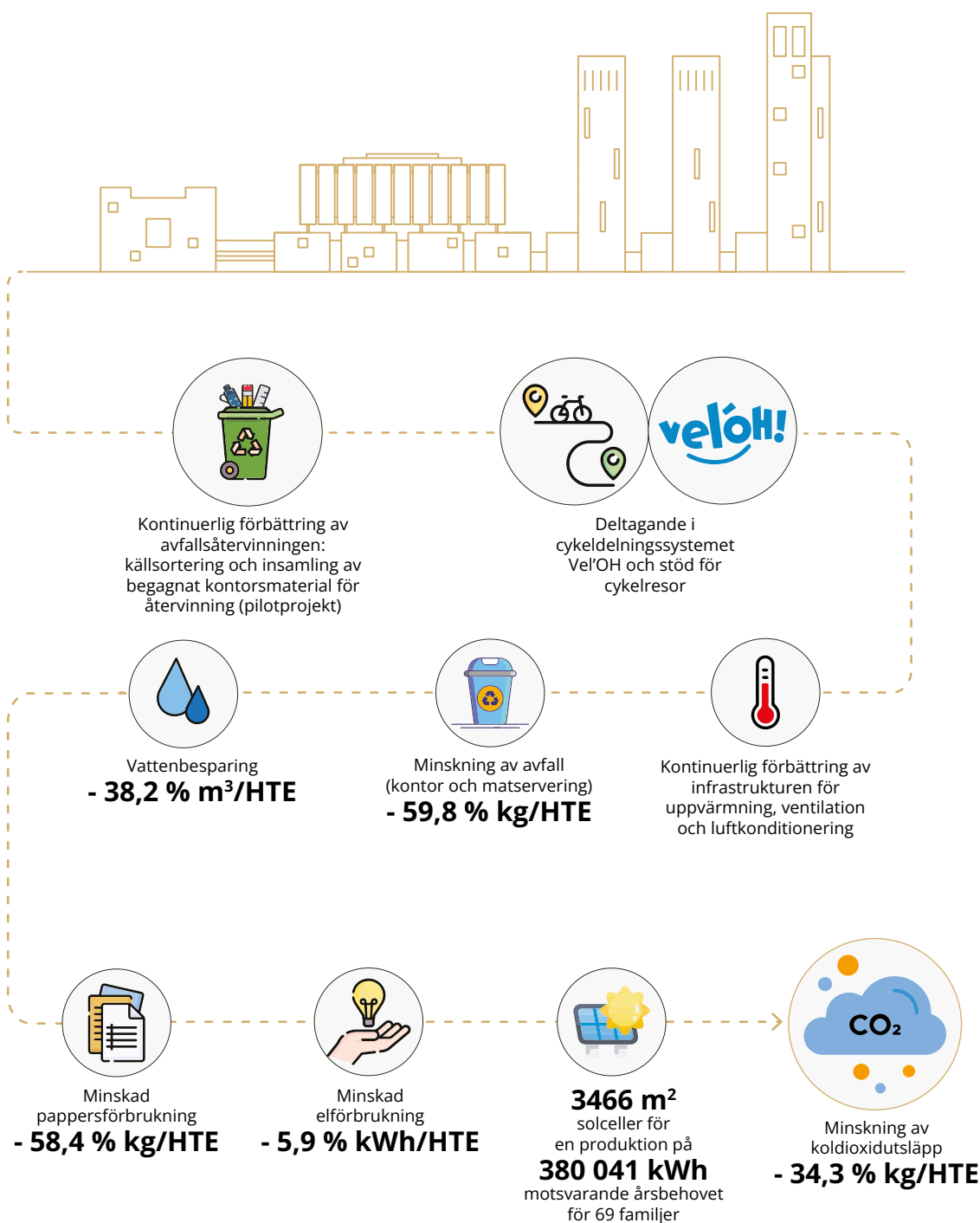
I domstolens **årliga miljöredovisning** redogörs ingående för institutionens miljöprestanda och för pågående och planerade projekt för att skydda miljön. Domstolen har till exempel utvecklat en **utbildningsmodul på nätet** för alla nyanställda för att informera dem om miljöaspekterna av deras dagliga arbete och uppmuntra dem till goda vanor när det gäller it och kontorsutrustning, energianvändning, vatten- och avfallshantering samt resor.

En konkret åtgärd som genomförts nyligen är att domstolen har installerat dricksvattenfontäner för personalen, för att kraftigt minska användningen av plastflaskor. När institutionens lokaler återigen togs i bruk efter pandemin delades även återanvändbara dryckesflaskor ut till personalen, för att uppmuntra till användning av dessa fontäner. Således ingår inte längre några plastflaskor i leveranskedjan för dricksvatten.

Vad gäller pappersförbrukningen har domstolen för första gången antagit ett kvantifierat mål för 2022–2023: under 2022 ska förbrukningen minska med 10 procent i förhållande till 2019 och under 2023 ska den minska med ytterligare 5 procent. I september 2022 beslutade Emas-kommittén dessutom att antalet personliga skrivare ska halveras. De första etapperna av detta projekt inleddes i december 2022.

Applikationen e-Curia för utväxling av juridiska dokument mellan partsombuden och de dömande instanserna har också en positiv inverkan på miljön. Som exempel kan nämnas att om samtliga inlagor som under år 2022 överfördes till domstolen och tribunalen via e-Curia (mer än 1 miljon sidor) hade getts in i pappersform med bifogade bestyrkta kopior, skulle det ha krävt flera ton papper, som dessutom hade behövt transporteras fysiskt till Luxemburg.

Heltidsekvivalenter (HTE) är en enhet som gör det möjligt att mäta yrkesverksamheten oberoende av skillnader vad gäller antalet arbetstimmar per vecka för varje anställd till följd av olika arbetstidsupplägg.

Miljöindikatorerna avseende vatten, avfall, papper och el är desamma som för år 2021. Förändringarna anges i förhållande till referensåret 2015.

Att vissa indikatorer fluktuerat kraftigt beror på att år 2021 var ett exceptionellt år på grund av hälsokrisen.

Framtidsvisioner

5

Framtidsvisioner

“Förenade i mångfalden” är Europeiska unionens motto och ett uttryck för dess gemensamma värderingar och skilda traditioner. Under år 2023 kommer domstolen att fira flerspråkigheten, ett grundläggande värde i det europeiska samarbetsprojektet och en hörnsten i unionsdomstolarnas arbete.

Flerspråkigheten konkretiserar den grundläggande principen om de europeiska medborgarnas jämlikhet och är en av grundpelarna i den europeiska konstruktionen. Tillgång till unionens rättsordning ska garanteras på vart och ett av de officiella språken: varje unionsmedborgare har rätt att få kännedom om unionsrätten på sitt eget språk och att på sitt eget språk utnyttja de rättigheter som följer av de europeiska fördragen. Flerspråkigheten gör det möjligt att behandla medborgarna lika i fråga om tillgång till rättslig prövning och rättspraxis. För att omsätta flerspråkigheten i praktiken förlitar sig domstolen på sina juristlingvister och tolkar som dagligen arbetar på de 24 officiella språken (552 möjliga språkkombinationer).

Ett stort antal projekt som hänger samman med detta värde kommer att genomföras under år 2023, bland annat kommer en mångspråkighetens trädgård att invigas. I samarbete med de Luxemburgska myndigheterna kommer domstolen att skapa ett nytt grönområde där unionens språkliga rikedom och mångfald uppmärksammas. I trädgården – som kommer att ligga i anslutning till domstolens lokaler och vara öppen för allmänheten – ska medborgarna kunna komma i kontakt med mångspråkigheten, som är ett av de värden unionen ivrigt försvarat alltsedan den grundades.

Dessutom ska en webbplats om flerspråkighet lanseras och ett verk i tre volymer om juridisk flerspråkighet publiceras. I detta verk beskrivs

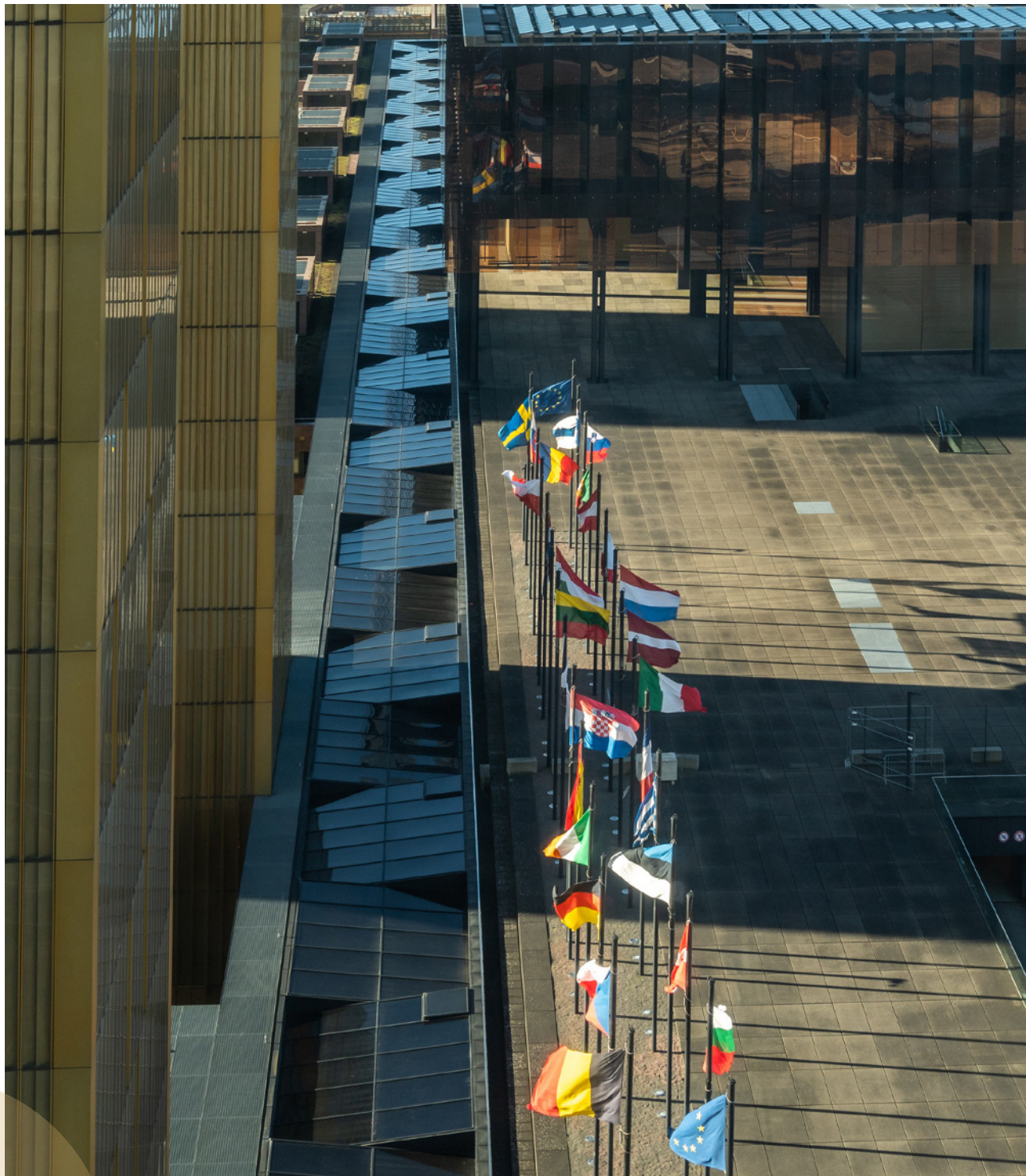
hur unionsdomstolarna arbetar på de 24 officiella språken och framstående personer från de olika medlemsstaterna har beretts tillfälle att uttala sig om juridisk och administrativ flerspråkighet. Dessa texter kommer också att finnas tillgängliga på den nyssnämnda webbplatsen på samtliga officiella språk.

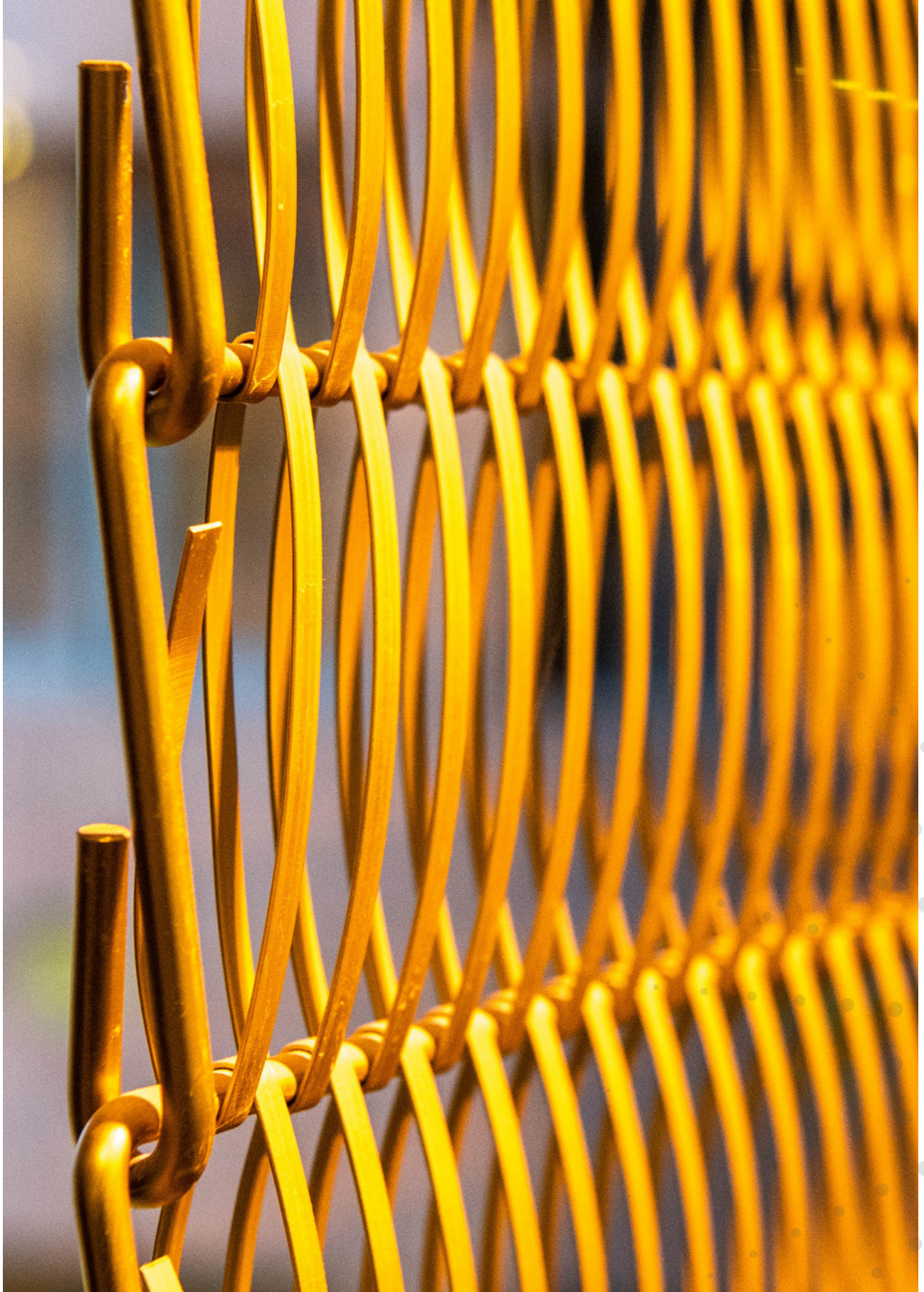
För att närma sig allmänheten och yrkesverksamma jurister kommer en ny kommunikationskanal snart att läggas till de befintliga, bland annat på domstolens webbplats och sociala medier: Curia Web TV, en tv-kanal på nätet. Denna kanal kommer att sända via CVRIA:s webbplats för att bidra till större öppenhet gentemot unionsmedborgarna, särskilt den yngre generationen, genom att tillhandahålla audiovisuellt innehåll och information om domstolens institutionella och dömande verksamhet.

Under år 2023 kommer domstolen också, inom ramen för det övergripande inkluderingsarbetet, fortsätta sin strävan att förbättra situationen för personer med funktionshinder och ytterligare främja deras integrering vid institutionen, bland annat genom att underlätta för personliga assistenter i deras stödjande och ledsagande roll.

Slutligen kommer stora kraftanstängningar göras för att utnyttja den fulla potentialen i ny teknik, så att arbetet med digital omställning och innovation kan fullföljas under år 2023. Utredningar och tester vid innovationslabbet ska genomföras i nära samarbete

med de olika tjänsteavdelningarna för att svara mot konkreta behov med en direkt koppling till användandet av de verktyg som står till institutionens förfogande när den fullgör sitt rättskipande uppdrag. Närmare bestämt kommer arbetet med automatisk textanalys, källspårning, automatiserad transkription, samt tillhandahållande och automatisering av robottekniska processer att fortgå.

Håll dig uppdaterad!

6

Använd sökmotorn för tillgång till domstolens och tribunalens praxis via webbplatsen Curia: curia.europa.eu

Följ rättspraxis och andra nyheter från domstolen

genom att ta del av **pressmeddelanden**:

curia.europa.eu/jcms/PressReleases

genom att prenumerera på domstolens **RSS-flöde**:

curia.europa.eu/jcms/RSS

genom att följa institutionens **twitter-konto**:

[CourUEPresse](https://twitter.com/CourUEPresse) eller [EUCourtPress](https://twitter.com/EUCourtPress)

genom att följa institutionens **mastodon-konto**:

<https://social.network.europa.eu/@Curia/>

genom att följa **LinkedIn-kontot**:

<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>

genom att ladda ner **appen CVRIA** för smarta telefoner och surfplattor

genom att ta del av domstolens **rättsfallssamling**:

curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

För ytterligare information om domstolens verksamhet

besök webbsidan för **årsrapporten**:

curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

Se domstolens videofilmer på **YouTube**:

<https://www.youtube.com/@CourtOfJusticeEU>

Ta del av institutionens handlingar

de historiska arkiven:

curia.europa.eu/jcms/archive

administrativa handlingar:

curia.europa.eu/jcms/documents

Besök EU-domstolen

Institutionen erbjuder grupper specifikt utformade **besöksprogram** utifrån deras intressen (möjlighet att närvara vid en förhandling, guidade besök av domstolens lokaler eller konstverk, studiebesök, besök på distans):

curia.europa.eu/jcms/visits

Genom ett **virtuellt besök** kan du även flyga över domstolens byggnader och komma in i dem, var du än befinner dig:

<https://curia.europa.eu/visit360/>

För upplysningar om institutionen

Använd **kontaktformuläret**:

curia.europa.eu/jcms/contact

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Domstolen

L-2925 Luxemburg

tfn +352 4303-1

Tribunalen

L-2925 Luxemburg

tfn +352 4303-1

Domstolen på Internet:

curia.europa.eu

Färdigställd i februari 2023

Uppgifter per den 31 december 2022

Varken institutionen eller någon person som agerar för institutionens räkning ansvarar för användningen av ovanstående information.

Luxemburg: Europeiska unionens domstol

Direktoratet för kommunikation

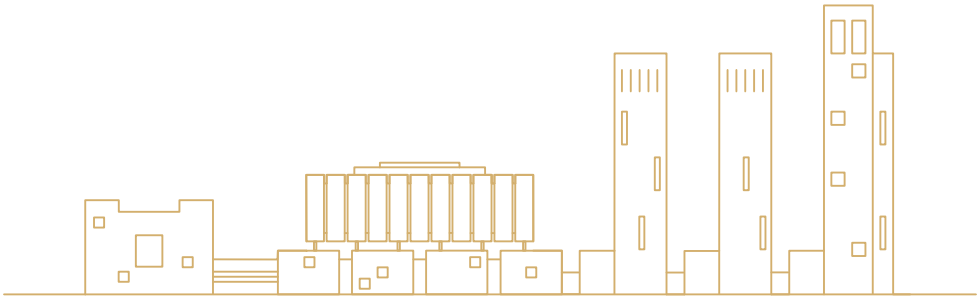
Enheten för elektroniska publikationer och media

Fotografier: © Europeiska unionen, 2019–2023; Gediminas Karbauskis, Shutterstock.com

Kopiering tillåten med angivande av källan.

All användning eller återgivning av fotografier och andra dokument till vilka Europeiska unionen inte innehar upphovsrätten är förbjuden utan upphovsrättsinnehavarens tillåtelse.

PRINT	QD-AQ-23-001-SV-C	ISBN 978-92-829-4208-6	ISSN 2467-1436	doi:10.2862/448007
PDF	QD-AQ-23-001-SV-N	ISBN 978-92-829-4144-7	ISSN 2467-1665	doi:10.2862/487255
HTML	QD-AQ-23-001-SV-Q	ISBN 978-92-829-4143-0	ISSN 2467-1665	doi:10.2862/857

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Direktoratet för kommunikation
Enheten för elektroniska publikationer och media